

Punainen Risti

Nuorisoryhmätoiminnan opas

DARE 2 CARE – USKALLA VÄLITTÄÄ

SISÄLLYSLUETTELO

Alkusanat 3

A-OSA: NUORISOVASTAAVAN TEHTÄVÄT 5

Nuoret osana auttamisketjua 6

Toiminnan aloittaminen 6

Ryhmän aktivoiminen 6

Turvallisuus ja tiedonkulku 7

- Viestintä nuorisoryhmän sisällä 7
- Tiedonkulku vanhemmille 8
- Verkostoituminen osaston sisällä 8
- Nuorisoryhmien välinen verkostoituminen 8

Hallinnolliset tehtävät 8

- Toimintasuunnitelma 9
- Talousarvio 9
- Toimintakertomus 9

Kouluvierailu 9

Toiminnan jatkuvuus 11

B-OSA: TEEMOISTA TOIMINTAAN 13

Punainen Risti järjestönä 14

Seitsemän periaatetta 14

- Inhimillisuus 14
- Tasapuolisuus 14
- Puolueettomuus 14
- Riippumattomuus 15
- Vapaaehtoisuus 15
- Ykseys 15
- Yleismaailmallisuus 15

Humanitaarinen oikeus 16

Kansainvälinen toiminta 16

Kotimaan valmius 16

- Ensiapu 16
- Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu 17

Monikulttuurisuustyö 18

Ystävätoiminta 18

Terveyden edistäminen 18

- Seksuaaliterveys 18
- Päihteet 19
- Terveet elämäntavat 19

Toimintamuotoja 20

- Tutustumisvierailu 20
- Asiantuntijavierailu 20
- Pienryhmäkeskustelu ja työpaja 20
- Paneelikeskustelu 21
- Talkootyö 22
- Elokuvalta 22
- Kirjeenvaihto 23
- Taidehaaste 23
- Läksykerho 24
- Julkisten tilojen lavastaminen 24
- Mielenosoitus 25
- Mielipidekirjoitus 26
- Viestiketjut 26
- Katukirjoitus 26
- Adressi 27

Narikka-toiminta 27

- Vanhainkodin valtaus 28
- Luovu ennakkoluuloistasi 28
- Hiljainen mielenilmaus 28
- Operaatio Nälkäpäivä 29
- Kondomijokortti 29

Varainhankinta 30

- Varainhankinnan monet keinot 30
- Toiminta-avustukset 30
- Huono-osaisuutta estävät hankkeet 30

C-OSA: UUSILLE URILLE PUNAISESSA RISTISSÄ 31

Verenluovutuksesta pelastuspalveluun 32

Koulutuksen kautta kouluttajaksi 32

- Promo 32
- Kouluttaja 32
- Nuorisodelegaatti 32

Vaikuttamisen paikat 33

- Paikallisosaston hallitus 33
- Piirin hallitus ja toimikunnat 33
- Yleiskokous 33

ALKUSANAT

Käsissäsi on Suomen Punaisen Ristin nuorisoryhmätöiminnan opas, joka sai alkunsa keväällä 2008. Tuolloin Hämeen piirinhallituksen kokouksessa nousi esiin kysymys: mitä Punaisella Ristillä on tarjota nuorille ja mitä kaikkea nuorisotoiminta pitää sisällään? Teini-ikäisille suunnattua toimintaa on Suomen Punaisella Ristillä ollut jo vuosikymmeniä, mutta vanhemmissa, 80- ja 90 -luvuilta tehdyissä oppaissa ei juuri käsitellä käytännön toimintaa. Nyt suunnittelumme lähtökohtana oli saada aikaan jotain käytännönläheistä. Oppaalla haluamme kertoa: tätä teemme!

Oppaan tekeminen nousi tarpeesta luoda nuorille vapaaehtoisille oma materiaali, joka antaa konkreettisia vinkkejä nuorisoryhmän perustamiseen, suunnitteluun ja käytännön toimintaan. Työryhmämme on kerännyt yhteen uutta ja vanhaa tietoa vuosien varrelta sekä mielipiteitä ja ajatuksia järjestön työntekijöiltä, vapaaehtoisilta – etenkin nuorilta – ja Punaisen Ristin luottamustehtävissä toimivilta. Vanha materiaali toimi hyvänä suunnan näyttäjänä, kun pohdimme toiminnan teemoja.

Uutena ajatuksena nousi teemojen ja toimintamuotojen vapaa yhdistely. Tämä tarkoittaa sitä, että kannustamme vapaaehtoisia yhdistelemään rohkeasti B-osassa esiteltyjä Punaisen Ristin teemoja ja periaatteita erilaisiin toimintamuotoihin. Voitte esimerkiksi napata periaatteista inhimillisyyden, ottaa näkökulmaksi seksuaalivähemmistöjen aseman ja käsitellä aihetta vaikka elokuvan tai mielipidekirjoituksen kautta. Nuorisoryhmätöiminnassa saat vapaasti laittaa luovuutesi ja rohkeutesi peliin.

Oppaan A-osassa käsitellään nuorisoryhmätöimintaan liittyviä perustehtäviä ja C-osassa kerrotaan muista toimintamahdollisuuksista Punaisessa Ristissä. Halusimme myös ottaa huomioon ympäristövaikutukset ja kysyimme WWF:n vinkkejä ekologisen jalanjäljen pienentämiseksi kaikessa nuorisotoiminnassa. Löydät WWF:n ekovinkkejä omista laatikoistaan oppaan eri osista.

Toivomme oppaan toimivan käsikirjanomaisena tukena kaikille Punaisen Ristin nuorille: oletpa sitten osasto- tai nuorisovastaava, nuorisoryhmäläinen, Reddie Kids -kerhonohjaaja tai nuorisoryhmästä vasta haaveileva. Oppaassa esitellään useita eri toimintamuotoja, joista jokainen nuorisovastaava ja -ryhmä löytää varmasti omansa. Täytyy muistaa, että uusia toimintamuotoja kokeiltaessa saadaan arvokasta kokemusta siitä, kuinka nämä toimivat käytännössä ja eri ympäristöissä. Tämän ajatuksen pohjalta kannustammekin oppaan lukijoita antamaan palautetta sen sisällöstä: eli kuinka hyvin opas käytännössä toimii ja oletko saanut siitä tarvittavaa tietoa ja tukea tehtävääsi. Palaute on tärkeää erityisesti siitä syystä, että sisältöä systemaattisesti lisäämällä ja muokkaamalla opas pysyy ajanmukaisena ja toimintamuodot säilyvät mielekkäinä.

Terveisin,

Tekijät

Oppaan työryhmä: Johanna Andersson, Altti Näsi, Nicolas Prieto, Riina Teivainen
Tekstin toimitus: Emmi Juutilainen
Ulkoasu ja kuvitus: Maria Manner

WWF pähkinänkuoressa:

WWF eli Maailman luonnonsäätiö on maailmanlaajuisesti toimiva luonnonsuojelujärjestö, joka innostaa ihmisiä ja yhteisöjä toimimaan ympäristön suojelemiseksi. WWF:n tukijat ovat mukana pelastamassa maailman ainutlaatuisimpia luontokokonaisuuksia ja uhanalaisimpia lajeja. WWF toimii yli 100 maassa yhdessä ihmisten kanssa luonnon puolesta. WWF:n luonnonsuojelutyö paitsi edistää luonnon monimuotoisuutta myös parantaa ihmisten elämänlaatua. Toimintamuotoja ovat muun muassa kenttäprojektit, poliittiseen ja muuhun päätöksentekoon vaikuttaminen sekä ympäristövalistus. Lisätietoa WWF:n toiminnasta saat nettisivuilta www.wwf.fi

MUISTINPANOJA

A-OSA: NUORISOVASTAAVAN TEHTÄVÄT

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisena pääset kehittämään taitoja, joista on hyötyä sekä järjestölle että sinulle itsellesi. Erilaiset koulutukset, kurssit sekä käytännön toiminta valmistavat sinua esiintyjänä, ryhmän vetäjänä ja toiminnan suunnittelijana. Järjestökokemuksesta on myös hyötyä tulevaisuuden työnhaussa.

Tässä osassa kerrotaan, kuinka voit käynnistää nuorisotoiminnan omassa paikallis-osastossasi ja millaisia tehtäviä siihen liittyy. Monissa osastoissa vapaaehtoisten keski-ikä lähentelee viittäkymmentä vuotta, joten toiminnan turvaamiseksi nuoria tarvitaan mukaan yhä enemmän. Panoksesi on siis korvaamaton!

NUORET OSANA AUTTAMISKETJUA

Nuoret ovat tärkeä osa Punaisen Ristin avunkeittäjä ja he linkittyvät järjestöön erityisesti nuorisoryhmätoiminnan kautta. Osallistumalla keräyksiin nuoret lisäävät Punaisen Ristin valmiutta auttaa nopeasti hädässä olevia ihmisiä luonnonkatastrofin, tulipalon tai aseellisen selkkauksen jäljiltä. Tempauksilla ja kannanotoilla nuoret ottavat kantaa moninaisen lähiympäristön puolesta ja valtaamalla vanhainkoteja he voivat piristää vanhusten arkea.

Auttamisen tapoja on monia ja jokaisen teon ei tarvitse pelastaa maailmaa; riittää, kun se pelastaa toisen ihmisen päivän tai edes hetken. Ensiaputaidot puolestaan voivat jopa pelastaa tutun tai tuntemattoman hengen. Lisäksi Punainen Risti tarjoaa nuorelle toimintamahdollisuuksia ulkomailla erilaisten matkojen ja leirien sekä delegaattitoiminnan kautta.

Auttaminen ei ole vain toisen eteen uhrautumista. Se voi olla harrastus, joka antaa mielihyvää autettavan lisäksi myös auttajalle. Auttaminen tuntuu hyvältä! Myös mielipidevaikuttaminen on yksi merkittävä osa nuorisotoimintaa. On erityisen tärkeää, että nuorten ääni nousee esiin niin kouluissa, kaupungeissa kuin valtakunnallisella tasollakin. Vapaaehtoisena voit herätellä muita nuoria avaamaan silmänsä yhteiskunnallisille epäkohdille ja ottaa kantaa sinulle tärkeisiin asioihin. Jotta toiminta pysyy mielekkäänä myös nuorille, tulee heidän äänensä saada kuuluviin myös Suomen Punaisessa Ristissä. Nuorisotoiminnan linjauksia, kannanottoja ja aloitteita laaditaan muun muassa Nuorten Vuosikokouksessa, joka kokoaa vuosittain yhteen satoja nuorisoaiktoiveja ympäri Suomea.

TOIMINNAN ALOITTAMINEN

Nuorisovastaava toimii osastossa nuorisotoiminnan asiantuntijana. Hän tuntee nuorisotoiminnan sisällön, toimintaideat ja -mahdollisuudet sekä ohjaa mahdollisesti nuorten vapaaehtoisten ryhmää. Hän innostaa paikallisosastoa toteuttamaan Punaisen Ristin tehtäviä nuoria kiinnostavalla tavalla ja tarjoaa uusille nuorille mahdollisuuden tulla mukaan toimintaan.

Nuorisovastaavaksi aikovalta ei edellytetä aiempaa järjestötoiminta- tai ohjaajakokemusta, sillä Punainen Risti tarjoaa laadukasta koulutusta kaikille nuorisovastaavan tehtävästä kiinnostuneille. Toiminnan voi toki aloittaa heti, mutta nuorisovastaavia kannustetaan osallistumaan **Promo-kurssille** mahdollisimman pian toiminnan käynnistyttyä. Koulutus on kaksiosainen ja sen läpikäyneitä henkilöitä kutsutaan **Punaisen Ristin Promoiksi** tai **Nuorisopromoiksi**. Lisätietoja koulutuksesta löytyy

järjestön nettisivuilta

(www.redcross.fi/aktiivit/promot/fi_FI)

Lisäksi osaston hallitus tukee nuorisovastaavaa hänen tehtävässään. Joissakin osastoissa saattaa myös olla useampia nuorisovastaavia, jolloin he voivat yhdessä suunnitella toimintaa ja jakaa vastuuta.

Ilman nuorisovastaavaa osastossa on vaikea käynnistää toimintaa. Nuorisovastaava toimii linkkinä nuorten vapaaehtoisten ja osaston hallituksen välillä. Tiedonkulkua sujuu luontevasti, jos nuorisovastaava on itse hallituksen jäsen. Tämä ei kuitenkaan ole välttämätöntä. Tärkeintä on, että informaatio kulkee molempiin suuntiin niin, että osaston hallituksen toiveet tulevat kuulluiksi nuorisotoimintaa suunniteltaessa ja toisaalta nuorten tarpeet huomioidaan koko osaston toimintasuunnitelmaa tehtäessä.

Osaston nuorisovastaavalla voi olla monenlaisia rooleja:

- A.** Nuorisovastaava voi toimia nuorisoryhmän vetäjänä, jolloin hänellä on selkeä rooli ryhmän koolle kutsujana, toiminnan suunnittelijana ja ongelmien ratkaisijana.
- B.** Hän voi olla myös osa ryhmää, jolloin ryhmän nuorilla on isompi rooli vastuun jakajina. Näin nuoret itse saavat vapaammin itse suunnitella omaa toimintaansa.
- C.** Joskus nuorisovastaava voi olla enemmänkin vain taustatukena vastaamassa nuorisoryhmän kysymyksiin ja ongelmiin. Nuoret toimivat omana ryhmänään ja lähinnä raportoivat tekemisistään nuorisovastaavalle.

Vastuualueisiin voi myös kuulua yhteistyösuhteiden luominen, verkostoituminen ja toiminnasta tiedottaminen sekä budjetointi. Erilaiset roolit vaihtelevat osaston tarpeen ja nuorisovastaavan oman halun sekä osaamisen mukaan.

RYHMÄN AKTIVOIMINEN

Nuorisovastaava voi melko vapaasti päättää, kuinka paljon hän haluaa ajallisesti panostaa tehtäväänsä. Joku haluaa olla läsnä kaikessa osaston toiminnassa, mikä koskettaa myös nuorisoa, ja saattaa käyttää tehtävänsä hoitamiseen useampia tunteja viikossa. Toinen taas haluaa hoitaa nuorisotoiminnan koko paletista vain tiettyä osaa, johon menee luonnollisestikin vähemmän aikaa. Oli ajallinen panostus mikä tahansa, niin tärkeintä on hoitaa asianmukaisella tavalla lupaamansa tehtävät.

Nuorisovastaavan panosta tarvitaan usein eri tavalla eri toiminnan vaiheissa. Kun paikallisosastossa ei vielä ole nuorisotoimintaa, menee sen perustamiseen selkeästi enemmän aikaa, kuin itse toiminnan pyörittämiseen. Nuorisovastaavan olisi tärkeää tunnistaa, milloin hänen aktiivista panostaan tarvitaan ja milloin on aika siirtää

vastuuta eteenpäin. Tämä on ajankohtaista, kun toiminta on jo hyvällä mallilla.

Tyypillisesti nuorisoryhmä kokoontuu kerran viikossa tunniksi tai kahdeksi käsittelemään jotain tiettyä aihetta tai suunnittelemaan toimintaa. Tämän oppaan B-osiossa käsitellään Punaisen Ristin eri teemoja ja toimintamuotoja, sekä annetaan ryhmille vinkkejä esimerkkien muodossa. Toiminta on perinteisesti aktiivisimmillaan koululukukauden aikana. Lisäksi Suomen Punainen Risti on valtakunnallisesti määritellyt tietyt merkkipäiviä kalenteriin, jotka ohjaavat järjestön sisäistä toimintaa. Tässä oppaassa on sivulla 12 esimerkkikalenteri siitä, miltä osaston nuorten vuosi voisi näyttää.

Nuorisovastaavan tärkein tehtävä on luoda toiminnan mahdollisuuksia nuorille vapaaehtoisille. Kun puitteet ovat kunnossa, on osaston nuorisotoiminta parhaimmillaan nuorten itsensä näköistä, oma-aloitteista ja kenties jopa uutta luovaa.

Nuorisoryhmätoiminnassa korostuvat nuorten omat mielenkiinnonkohteet sekä toiveet. Vaikka osastossa toimisikin erikseen nimetty nuorisovastaava, niin nuorten itse tulisi ottaa aktiivinen ja oma-aloitteinen rooli toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Tiivistettynä: nuorisovastaavan tehtävänä on tukea nuoria, mutta nuorisoryhmätoiminnan varsinaisena moottorina toimivat kuitenkin nuoret itse.

WWF:n ekovinkki: Kokoontumistilat

Mieti kokoontumistilaa valitessasi, onko paikka hyvin tavoitettavissa julkisilla kulkuvälineillä. Kesäaikaan voitte ehkä kokoontua myös ulkona, jolloin ette käytä sähköä turhaan. Jos käytössänne on vakituinen kokoontumistila, voitte vähentää kokoontumisten ekologista jalanjälkeä seuraavilla toimilla:

- Siirtäkää kalusteet pois pattereiden edestä.
- Hyödyntäkää luonnonvaloa sijoittamalla työpöydät ikkunoiden eteen.
- Pitäkää pakkasella ikkunoiden edessä verhot, lämpö pysyy sisällä ja kylmä ulkona.
- Siivotkaa ahkerasti – kun lika ei ehdi pinttyä, sen poistamiseen ei tarvitse vahvoja kemikaaleja.
- Tuokaa omat nimikkomukit kokoontumistilaan, jotta ei tarvitse käyttää kertakäyttömukeja.

- Pyrkikää vaikuttamaan kokoontumistilan ekologisuuteen, ja ehdottakaa esimerkiksi bio- tai energijätekeräilyä, jos sitä ei tilassa vielä ole.

TOIMINNAN TURVALLISUUS JA TIEDONKULKU

Nuorisovastaavalla on keskeinen vastuu osaston nuorisotoiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä. Yksi nuorisovastaavan tärkeimmistä tehtävistä on kontaktien luominen ja informaation jakaminen eri suuntiin. Lisäksi nuorisovastaavan tulee huolehtia yleisestä turvallisuudesta toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

VIESTINTÄ NUORISORYHMÄN SISÄLLÄ

Heti ensimmäisessä tapaamisessa tulisi kaikilta ryhmäläisiltä kerätä tarkat yhteystiedot. Kannattaa sopia myös siitä, kuinka viestiä koko ryhmälle ja milloin tämä on tarpeen. Toisilla ryhmän sisäinen sähköpostilista toimii parhaiten, kun taas toisilla sähköpostiosoitteiden puuttessa tämä ei luonnollisestikaan toimi. Tekstiviestit ja muu puhelimen välityksellä tapahtuva yhteydenpito on ehkä tehokkain tapa viestiä ryhmän sisällä. Punaisen Ristin nuorten oma nettifoorumi D2C toimii myös tehokkaana viestintäkanavana nuorten kesken. Osaston nuorisoryhmälle voi luoda oman suljetun keskustelufoorumin, missä ryhmän jäsenet voivat sopia tapaamisista, suunnitella tulevaa ja pitää yhteyttä.

Nuorisovastaavan olisi myös hyvä saada henkilökohtainen kontakti jokaiseen nuoreen erikseen. Kontaktin luominen sitouttaa nuoria toimintaan ja madaltaa nuorten kynnystä tulla puhumaan ja kertomaan toiveistaan nuorisovastaavalle.

TIEDONKULKU VANHEMMILLE

Koska nuorisoryhmät koostuvat usein alaikäisistä nuorista, on nuorisovastaavan huolehdittava sujuvasta tiedonkulusta ryhmäläisten koteihin. Molemmiin puolin avoin ja mutkaton kommunikointi nuorisovastaavan ja ryhmäläisten vanhempien välillä herättää luottamusta ja pitää vanhemmat ajan tasalla siitä, mitä nuoret tekevät osallistuessaan Punaisen Ristin nuorisoryhmätoimintaan.

Toimintavuoden aikana ryhmäläisten vanhempia olisi hyvä informoida siitä, minkälaista toimintaa on suunnitteilla. Lisäksi vanhemmilta tulee kysyä lupa kaikkeen sellaiseen toimintaan, joka vie nuoret normaalin toimintaympäristön ulkopuolelle ja josta voi aiheutua riskejä osallistujien turvallisuudelle (esim. melonta, uiminen, kiipeily). Tällaista toimintaa varten tulee aina myös laatia kuluttajaviraston vaatima **turvallisuusasiakirja** (www.kuluttajavirasto.fi/File/d06efd4e-eac2-451d-a1de-)

Turvallisuusasiakirjaan merkitään toiminnassa mahdollisesti ilmenevät riskit ja vaaratilanteet sekä toimintaohjeet vaaratilanteiden varalle. Asiakirjalla on merkitystä ennen kaikkea ryhmälle itselleen, jotta sen jäsenet tietävät, mitä riskejä tulee ottaa huomioon. Tuleeko turvallisuusasiakirja laatia vai ei, arvioidaan aina tilannekohtaisesti.

VERKOSTOITUMINEN OSASTON SISÄLLÄ

Nuorisovastaavan tulisi verkostoitua osaston sisällä. Etenkin tiedonkulku osaston hallituksen suuntaan on tärkeä edellytys nuorten toiminnan kehittämiseksi. Osaston hallitus päättää muun muassa nuorisotoimintaan suunnattavista varoista ja hankinnoista. Siksi olisikin tärkeää, että nuorten oma ääni välittyy nuorisovastaavan kautta aina hallitukseen saakka. Nuorisovastaavan tulisi rohkeasti ajaa nuorten asiaa ja tutustua keskeisiin henkilöihin osastossa. Tällaisia henkilöitä ovat muun muassa osaston puheenjohtaja, sihteeri ja varainhoitaja. Samalla osaston kokeneet aktiivit ovat voimavara, jota nuorisovastaavan kannattaa ehdottomasti hyödyntää. Heiltä saa tarvittaessa neuvoja ja apua, jos vain osaa pyytää.

NUORISORYHMIEN VÄLINEN VERKOSTOITUMINEN

Pitäkää yhteyttä muihin nuorisoryhmiin ja yhdistäkää voimanne. Ottakaa Punaisen Ristin nuorille tarkoitetut D2C-sivut aktiivisesti käyttöönnne ja luokaa nuorisoryhmätoiminnan yhteistyölle omia suljettuja ryhmiä. Voitte

myös hyödyntää muita sosiaalisia foorumeita ja viestintäkanavia, kuten Facebookia, Twitteriä ja Skypeä. Muistattehan, että myös nettiviestinnän tulee olla Punaisen Ristin arvojen ja periaatteiden mukaista.

On myös hyvä hyödyntää lähialueen ja naapuriosastojen osaamista. Jos naapuriosastostanne löytyy esimerkiksi erityistä EA -osaamista, järjestäkää yhteinen ensiapuharjoitus kahden osaston yhteistyönä. Markkinoikaa myös omaa erityisosaamistanne muiden osastojen nuorisoryhmille ja kutsukaa niitä vierailulle nuorisoryhmänne luokse. Lähialueen osastojen nuorisovastaavat voivat kokoontua pari kertaa vuodessa ja sopia yhteisistä tempauksista tai teemailloista. Yhteistyö tuo nuoria yhteen, motivoi ja antaa uudenlaista potkua toimintaan.

HALLINNOLLISET TEHTÄVÄT

Osastojen hallituksilla on velvollisuus laatia vuosittain tietyt toimintaa suuntaavat ja kuvaavat asiakirjat. Näihin kuuluvat muun muassa **toimintasuunnitelma**, **talousarvio** sekä **toimintakertomus**. Jos osastossa on eri toimintasektoreita (esimerkiksi nuorisoryhmätoiminta, ensiapuryhmätoiminta ja humanitaarisen oikeuden ryhmä), kukin laatii kyseiset asiakirjat oman toimintansa osalta, jonka jälkeen osaston hallitus kokoaa ne yhdeksi kokonaisuudeksi.

Nuorisoryhmän tulee yhdessä huolehtia toiminnan suunnittelusta ja sääntömääräisten tehtävien hoitamisesta. Asiakirjojen lopullinen laatiminen ja viimeistely voi

kuitenkin olla nuorisovastaavan tai osastossa toimivan **nuorisopromon** tehtävä. Osaston hallitus on tarvittaessa apuna asiakirjojen sisältöihin ja muutoseikkoihin liittyvissä asioissa. Osaston hallitus voi vielä lopullisessa hyväksymisvaiheessa muokata suunnitelmia ja punnita toimintaan suunnattavien varojen määrää.

TOIMINTASUUNNITELMA

Toimintasuunnitelma laaditaan vuosittain marraskuun loppuun mennessä. Toimintasuunnitelman tarkoituksena on luoda etukäteen kuva siitä, minkälaista toimintaa on luvassa seuraavana toimintavuotena.

Toimintasuunnitelmasta tulee käydä ilmi:

- Toiminnan tavoitteet ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi
- Minkälaisia määrällisiä tavoitteita toiminnalle asetetaan (esim. järjestetään vähintään yksi isompi tempaus, kerätään lisää varoja nuorisotoimintaan vähintään 100 euroa)
- Alustava tapaamiskertoja kuvaava vuosikalenteri, jonka tarkoituksena on etukäteen huomioida mahdolliset tilavaraustarpeet ja vanhempien informointi tulevan vuoden tapahtumia koskien

TALOUSARVIO

Talousarvio luovutetaan osaston hallitukselle samassa yhteydessä toimintasuunnitelman kanssa eli marraskuun loppuun mennessä. Etukäteen budjetoitu toiminta helpottaa rahankäytön tarkkailua toimintavuoden aikana.

Talousarviosta tulee käydä ilmi:

- Suunnitellusta toiminnasta koituvat tuotot ja kulut
- Tuotto- ja kuluerät tulee eritellä sen mukaan, minkälaisia tapahtumia, retkiä ja varainhankintakeinoja toimintasuunnitelmaan on kirjattu.

TOIMINTAKERTOMUS

Toimintakertomus laaditaan keväällä. Nuorisoryhmän tulee luovuttaa toimintakertomuksensa osaston hallitukselle viimeistään maaliskuussa. Toimintakertomuksessa kuvataan, mitä nuorisotoiminnan saralla on tapahtunut edellisen toimintavuoden aikana

Toimintakertomuksesta tulee käydä ilmi:

- Mikä on toiminnan tehtävä
- Minkälaisia tavoitteita toiminnalle asetettiin edellisvuoden syksyllä laaditussa toimintasuunnitelmassa ja miten tavoitteet saavutettiin. Tässä voi eritellä myös syitä siihen, miksi joitakin tavoitteita ei saavutettu (esim. "Kursssia ei järjestetty, koska oli liian vähän osallistujia")

- Keskeiset tunnusluvut (kokoontumiskerrat, osallistujat, uusien nuorisojäsenten määrä jne.)
- Järjestetyt koulutukset ja kurssit (minkälaisia koulutuksia järjestettiin ja kuinka moni niihin osallistui)
- Vuoden aikana toteutettua virkistystoimintaa voi myös kuvaila lyhyesti

WWF:n ekovinkki: Kokouskäytännöt ja paperi

- Vähennä paperinkulutusta lähettämällä kokouskutsut ja asiakirjat osallistujille sähköisesti.
- Asiakirjojen esittely datatykillä säästää kopiointia.
- Aseta tulostimesi asetukseksi kaksipuolinen kopiointi ja kaksi sivua arkille. Suurin osa monisteista voidaan hyvin lukea A5-kokoisina suuremman A4-tulosteen sijaan.
- Kierrätä käyttämäsi paperi. Keräyspaperin puukuituja voidaan hyödyntää paperin valmistuksessa jopa 7-9 kertaa.
- Osta paperituotteita, joissa on mahdollisimman paljon kierrätyskuitua.
- Käytä FSC-sertifioituja paperituotteita, niin tiedät, että paperi on tuotettu vastuullisen metsätalouden kriteerien mukaisesti. FSC-tuotteet tunnistat FSC-puulogosta. Lisätietoja FSC-sertifikaatista saat **WWF:n nettisivuilta** (www.wwf.fi/ymparisto/metsat/sertifointi/fsc_sertifikaatti.html)

KOULUVIERAILU

Kouluvierailu on toimiva keino uusien nuorten rekrytoimiseksi mukaan toimintaan. Uusia nuoria tarvitaan jatkuvasti lisää, joten kouluvierailu olisi hyvä järjestää esimerkiksi joka toinen vuosi. Nuorisovastaava ja osaston toiminnassa jo mukana olleet nuoret voivat itse hoitaa kouluvierailuun liittyvät järjestelyt ja varsinaisen vierailun. Apua voi ja kannattaa aina pyytää myös piirin nuorisotoiminnan suunnittelijalta.

Uusien nuorten rekrytoinnissa hyväksi todettu tapa on ollut kouluvierailujen järjestäminen. Kouluvierailu olisi hyvä kohdistaa etenkin 7-8-luokkalaisiin yläkouluikäisiin nuoriin. Kouluvierailun tarkoituksena on esitellä Punaisen Ristin toimintaa ja erityisesti nuorten toimintamahdollisuuksia järjestössä. Koulussa järjestetty 45 minuuttia kestävä esitys toimii loistavana rekrytointikeinona uusien vapaaehtoisten hankinnassa, mutta se on myös samalla yleissivistävä ja mielenkiintoinen kertomus järjestöme toiminnasta niille, joita ei vapaaehtoisuus juuri esityshetkellä kiinnosta.

Toimi näin:

1. **Ole sähköpostitse yhteydessä koulun rehtoriin**
  - Perustele vierailua sillä, että koulutetut ja taitavat nuoret ovat hyödyksi koululle sekä lähiyhteisölle

- Pyydä vierailua sellaiseen ajankohtaan, että uudet kiinnostuneet pääsisivät nuorten koulutuksiin vielä saman kevään tai syksyn aikana ja näin ollen sujuvasti mukaan toimintaan
- Korosta Punaisen Ristin nuorisotoiminnan arvoja ja toiminnan tavoitteita

Esimerkki sähköpostista:

Arvoisa Rehtori xxxxx,

Olen XX Suomen Punaisen Ristin XX osastosta ja tiedustelen mahdollisuutta järjestää Punaisen Ristin esittelytilaisuus koulussanne. Haluamme kertoa järjestöstämme ja tarjota nuorille mielekkään sekä hyödyllisen harrastuksen. Järjestömme vapaaehtoiset auttavat hädän hetkellä ja kuluneina vuosina Punainen Risti onkin ollut paikalla kaikissa maattamme koskettaneissa suurkatastrofeissa. Muun muassa fyysinen ja henkinen ensiapu, terveyden ja moninaisuuden edistäminen sekä sodan oikeussäännöt ovat toiminta-alueitamme.

Koulutettujen nuorten läsnäolosta on hyötyä koululle ja lähiyhteisölle. Näin koulussa on esimerkiksi ensiavun osaajia sekä sellaisia oppilaita, jotka vievät eteenpäin erilaisuuden arvostamista. Yhteiskunnallisista nuorista kasvaa vapaaehtoisia auttajia, joiden läsnäolo on korvaamaton kriisin aikana. Koulutetut nuoret ovat resurssi koululle, koska he voivat välittää osaamistaan ja tietoaan eteenpäin.

Punaisen Ristin päivä voisi koostua aamunavauksesta (aiheena esimerkiksi rasismi, päihteet, HIV, ensiapu, humanitaarinen oikeus) sekä 45 min kestävästä esityksestä, jonka voisi näyttää liikuntasalissa vaikkapa joka luokkavuodelle (7-9 luokat) erikseen. Esityksessä näytämme videoita ja valokuvia.

Meille sopivia päiviä olisivat esimerkiksi xx.xx.-xx.xx.xxxx

Ystävällisin terveisin,

xxxxxx

2. Suunnittele kouluvierailu ja huolehdi, että kaikki tietävät tehtävänsä

3. Esimerkki kouluvierailun ohjelmasta:

• Päivänavaus

- aiheena esim. suvaitsevaisuus ja erilaisuuden arvostaminen. Omakohtainen tarina toimii yleensä hyvin (kesto n. 5 min)

• Esitystilän koristelu

- varaa mukaan esimerkiksi lippuja, kuvia, julisteita ja

esitteitä. Näin tilasta tulee mielenkiintoinen ja se toimii esityksen tukena. Materiaalia saat piiritoimistosta, mikäli osastolla ei ole omia.

• Esitys (45 min)

- (hyvää alkumusiikkia taustalle, kun nuoret tulevat saliin)

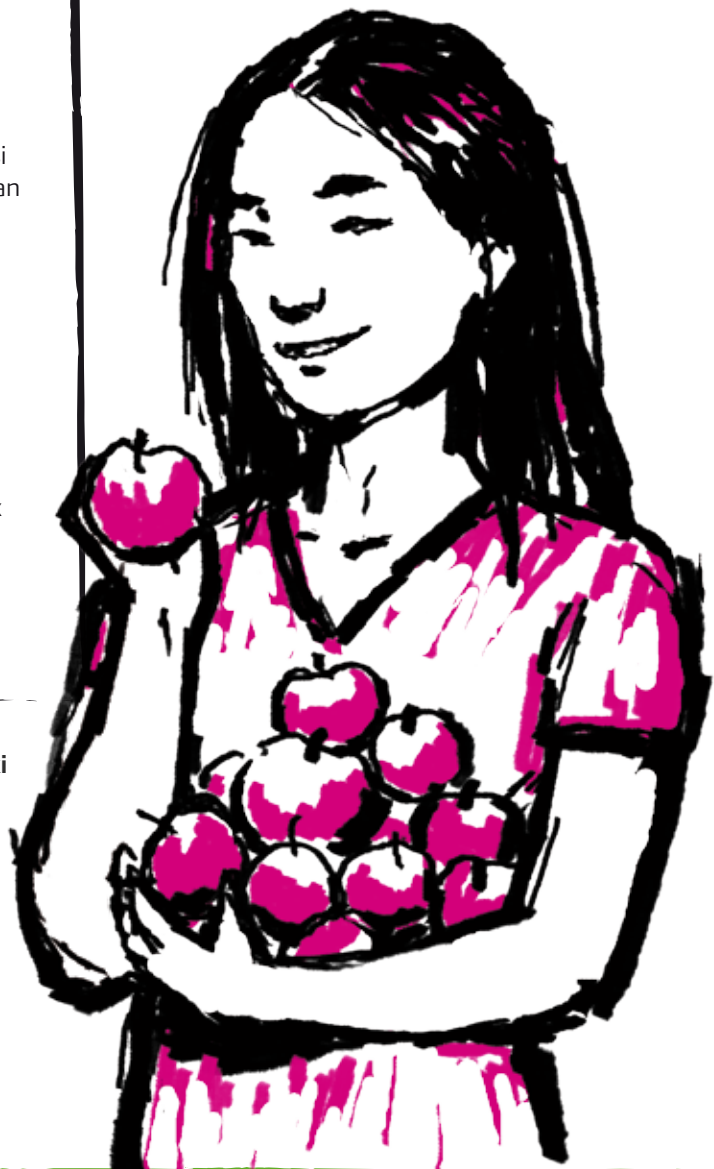
• Puhujien esittäytyminen ja syy esitykseen (3 min)

• Punaisen Ristin video (5 min)

- Tarkoituksena on herättää kuulijat aiheeseen muu-kaansatempaavalla tavalla
- Antaa esimakua siitä, mitä Punaisen Ristin vapaaehtoisena toimiminen on
- Videona voi käyttää esimerkiksi Britannian Punaisen Ristin Tesco -videota

• Punaisen Ristin toiminnan esittely (10 min)

- Videon purku: Mitä kaikkea Punainen Risti tekee?
- Miten toiminta sijoittuu kansainväliseen (liitto/komitea/konferenssi) ja toisaalta kansalliseen mitataavaan (piirit/osastot). Voi piirtää esim. kartan SPR:n järjestäytyneisyydestä.
- Punaisen Ristin merkki
- Punaisen Ristin seitsemän periaatetta

- **Nuorten vapaaehtoisten omat kokemukset (10 min)**
  - Mukana olisi hyvä olla joku Punaisen Ristin nuori-osaaktiivi, joka osaa kertoa omista kokemuksistaan.
  - Auttaa uusia kiinnostuneita samaistumaan ja saamaan konkreettisen kuvan siitä, mitä järjestössä voi tehdä, ja minkälaisia nuoria toiminnassa on mukana
- **Vapaaehtoispaikkojen esittely (5 min)**
  - Mihin tarvitsemme uusia vapaaehtoisia?
  - Tämä on käyty etukäteen läpi osaston hallituksen ja nuorisovastaavan kanssa.
- **Miten käytännössä? (7 min)**
  - Nuorisovastaava kertoo, miten homma osastossa käytännössä toimii.
- **Tiedot ylös (5 min)**
  - Jaetaan laput, joihin kiinnostuneet saavat rastittaa, minkälaisesta toiminnasta he ovat kiinnostuneita. Laput voi aina muokata tilanteeseen sopiviksi, eli annetaan ne toimintavaihtoehtot, joihin ollaan ensisijaisesti hakemassa uusia vapaaehtoisia.
  - Pyydetään sähköpostiosoitteet ja puhelinnumerot.

OLEN KIINNOSTUNUT (YMPYRÖI):

1. Reddie Kids kerhonohjaamisesta
2. Nuorisoryhmässä toimimisesta
3. Tempauksista ja leireistä

Nimi: .....

Puh: .....

Sähköposti: .....

- **Ensimmäinen tapaaminen**
  - Sovitaan uusien kiinnostuneiden kanssa ensimmäisen tapaamisen ajankohdasta ja paikasta
  - **Huom!** Muistuta tekstiviestillä kiinnostuneita ainakin kertaalleen päivää tai kahta ennen tapaamisesta. Kirjoita loppuun, että mikäli et pääse ensimmäiseen tapaamiseen, mutta olet silti kiinnostunut toiminnasta, ilmoitathan siitäkin.
- **Kamujen purkaminen liikuntasalista tai auditoriosta**
  - Kiitä rehtoria, että pääsitte tulemaan koululle

Luentokokonaisuuden onnistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että pääpuhuja on asiantunteva ja mukaansatempaava! Rohkea ja positiivinen puhuja saa nuoret innostumaan ja kiinnostumaan toiminnasta. Piirin nuorisotoiminnan suunnittelija voi varmasti tulla tapahtumaan tai hän voi hankkia sopivan puhujan, jos omat esiintymistaidot arveluttavat. Puheen tukena kannattaa käyttää valokuvia ja muita visuaalisia keinoja.

WWF:n ekovinkki:

Kouluvierailut ja matkustaminen

- Yhdellä vierailulla kannattaa vierailla mahdollisimman monessa luokassa, jotta paikalle kuljetetut tavarat ja ihmiset saadaan hyödynnettyä tehokkaasti.
- Suosi julkisia kulkuvälineitä. Juna on Suomessa vähäpäästöisin kulkuneuvo.
- Jos liikut autolla, suosi kimppakyytejä paikalle eli kerää esiintyjät yhteen kyytiin.
- Muista moottorin esilämmitys autoillesasi pakasella.
- Noudata taloudellista ajotapaa: 80km/h on säästävvin nopeus päästöjen kannalta. Voit vähentää päästöjä myös välttämällä tyhjäkäyntiä ja kiihdyttämällä reippaasti ajovauhtiin liikkeelle lähdön jälkeen.

TOIMINNAN JATKUVUUS

Uudet nuoret muodostavat aina uuden ryhmän, jolloin osaston sisällä voi elää yhtä aikaa useita eri "kehitysvaiheissa" olevia ryhmiä. Tämä siksi, että alkuvaiheessa uudet nuoret tarvitsevat enemmän ohjausta. Sen sijaan jo pari vuotta koossa ollut ryhmä voi toimia itseohjautuvasti. Tärkeintä on pitää toiminta palkitsevana sekä vanhoille että uusille jäsenille; eri-ikäiset nuoret odottavat ja toivovat toiminnalta erilaisia asioita. Esimerkiksi ryhmäkeskustelu päihteiden käytöstä on toteutettava eri tavalla eri-ikäisille, koska heidän kokemusmaailmansa päihteiden käytöstä eroavat niin radikaalisti toisistaan. Lisäksi uudet nuoret voivat kokea vaikeaksi liittyä jo olemassa olevaan ryhmään.

Osaston sisäiset ryhmät voivat kuitenkin suunnitella myös yhdessä tempauksia, joita he toteuttavat yhteisvoimin. Esimerkiksi Punaisen Ristin vuosikalenteriin sijoittuvat teemapäivät ja -viikot ovat ajankohtia, jolloin kaikki osaston nuoret toimivat yhdessä. Vanhemmat nuorisoryhmäläiset voivat lisäksi olla apuna ja tukena uusien nuorten toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa. Toisaalta, kun nuorisovastaava itse haluaa lähteä järjestössä uusille urille, voi vanhoista aktiivinuorista kouluttaa osastolle uusia nuorisovastaavia.

Kun uusia nuoria rekrytoidaan säännöllisesti, vältetään toiminnan äkkikuihtuminen ja ylläpidetään osastossa aktiivista nuorisotoimintaa. Ihmisten vaihtuvuus, vanhojen poisjääminen ja uusien mukaan tuleminen, on luonnollinen osa kaikkea harrastustoimintaa. Toiminnan jatkuvuudesta huolehtiminen onkin yksi nuorisovastavaan tärkeimmistä tehtävistä.

PUNAISEN RISTIN JÄSENYYS

Jäsenhankinta on tärkeää ja välttämätöntä, kun halutaan taata järjestömme toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa. Punaisen Ristin toiminta perustuu aktiivisten vapaaehtoisten osallistumiselle ja panokselle ja jäsenmaksut muodostavat järjestön kannalta merkittävän tulonlähteen.

Suomen Punaisella Ristillä onkin ns. "2+1 -ohje", jota noudattamalla osastojen tulisi osallistua toimintavuoden aikana vähintään kahteen valtakunnalliseen tapahtumaan (Nälkäpäiväkeräys ja Punaisen Ristin viikon tapahtuma) sekä näiden lisäksi järjestää yksi oma tempaus, jossa Punainen Risti olisi selvästi esillä. Kaikkiin kolmeen tapahtumaan voi yhdistää jäsenrekrytointia. Erityisesti oman tempauksen järjestäminen antaa tilaa kekseliäisyydelle ja luovuudelle.

Alle 29-vuotiaat voivat liittyä Suomen Punaisen Ristin nuorisojäseniksi. Suomen Punaisen Ristin jäsenet tukevat järjestön avustustyötä ja saavat käyttöönsä jäsenetuja. Lisätietoa jäsenmaksuista, eduista ja liittymisestä osoitteesta www.lahjoita.fi/jaseneksi.

Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoistoiminnan vakuutukset ovat vakuutusyhtiö Tapiolassa. Järjestön toiminnassa sattuneissa tapaturmissa ja vahingoissa ovat etusijalla toimijoiden omat henki-, vapaa-ajan tapa- turma- sekä kotiva- kuutukset. Suomen Punaisella Ristillä on vapaaehtoistoimin- taa varten kolme valtakunnallista vakuutusta, joista löytyy lisätietoja osastotoimistosta (www.redcross.fi/aktiivit/osastotoimisto).

KEVÄÄN AIKATAULU:

- 14.1. EKA TAPAAMINEN; POP CORN, MUSIIKKI JA KEVÄÄN OHJELMAN LÄPIKÄYNTIÄ - BRAINSTORMING
- 21.1. EA-HARKAT. PIRJO TULEE KOULUTTAAN. LÖKÖT VAATTEET.
- 28.1. VANHAINKODIN VALTAUKSEN SUUNNITTELUA. KORITTIEN TEKEMINEN.
- 4.2. TUTUSTUMINEN PIIRITOIMISTOON: MIKKO VASTASSA. KAHVIA JA PULLAA LUVASSA: JEE JEE!!!
- 11.2. VANHAINKODIN VALTAUS - MUISTA ILMOITTAÄ PIIRJIN
- 18.2. PELI-ILTA: KIMBLE, UNO, KARSUA JA LIMPPAA
- 25.2. RASISMINVASTAISEN PÄIVÄN SUUNNITTELUA + MIELIPIDEKIRJOITUKSIA PAIKALLISLEHTIIN (VARAA 2 H)
- 4.3. HIIHTOLOMA - EI TAPAAMISTA
- 5.3. HUOM! VIERAILU VASTAANOTTOKESKUKSESSA
- 11.3. LEFFAILTA: SKOTLANNIN VIIMEINEN KUNINGAS - LEFFAN PURKU (VARAA 2,5 H)
- 18.-20.3. ENNAKKOLUULOJEN KERÄÄMISTÄ
- 25.3. PÄIHDEINFO: VALINTOJEN VIIDAKKO -PELI
- 1.4. PÄÄSIÄINEN - EI TAPAAMISTA
- 8.4. NUORTEN KOULUTUSVIIKONLOPPU: LEIRINOHJAAJAKOULUTUS - KAIKKI LÄHTEE!
- 15.4. SPR.INFO KOULUSSA. AAMUNAVAUS MYÖS!
- 22.4. PUNAISEN RISTIN PÄIVÄN TORITAPAHTUMAN SUUNNITTELU + KAMOJEN HANKKIMINEN
- 29.4. CHILLAUSKERTA. TILATAAN PIZZAT
- 6.5. PUNAISEN RISTIN VIIKKO: TORITAPAHTUMA KESKUSTASSA
- 13.5. HELATORSTAI: ROSKIEN SIIVOUS-TALKOOT KERHOTILAN LÄHI-YMPÄRISTÖSSÄ: HANSKAT JA HUONOT VAATTEET MUKAAN.
- 20.5. EA-HARKAT: PIRJO JA PAAVO KOULUTTAA
- 27.5. KAUDEN PÄÄTTÄJÄISET NAAPURIOSASTON KANSSA. TIETOVISA YM.
- 7.-10.6. BIGPEPA LEIRI
- 14.-17.6. BESTISLEIRI

KESÄLOMA!!!!

B-OSA: TEEMOISTA TOIMINTAAN

Tässä osassa esitellään Punaisen Ristin toimintaa ohjaavat periaatteet, järjestöön liittyviä teemoja sekä erityisesti nuorille sopivia toimintamuotoja. Periaatteet, teemat ja toimintamuodot ovat vapaasti yhdisteltävissä ja näin nuorisoryhmät voivat vaivattomasti suunnitella mieleisiään tapahtumia ja tempauksia. Joustavuus on tärkeää myös siksi, että nuorisoryhmät eroavat suuresti maantieteelliseltä sijainniltaan, kooltaan ja taloudellisilta resursseiltaan. B-osa on siis vapaasti hyödynnettävissä ja nuorisoryhmien toivotaan käyttävän sitä luovasti ja rohkeasti.

Toimintaa suunniteltaessa on hyvä miettiä, kuinka paljon aikaa ja aktiivijäseniä on käytettävissä muun muassa ennakkovalmisteluihin ja itse tapahtuman järjestämiseen. Esimerkiksi viestiketjun voi aloittaa netissä välittömästi, kun taas paneelikeskustelun järjestäminen kannattaa aloittaa reippaasti etukäteen.

PUNAINEN RISTI JÄRJESTÖNÄ

Punainen Risti on kansainvälinen ja maailman suurin humanitaarinen liike, jonka perustehtävä on lievittää hätää ja suojella ihmisarvoa auttamalla kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä. Punainen Risti sai alkunsa 1800-luvulla sodan uhrien auttamisesta. 1900-luvun kuluessa liike aloitti avustamisen myös katastrofi- ja onnettomuustilanteissa. Tänä päivänä lähes kaikissa maissa toimii Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun yhdistys, joista kukin toimii maansa tarpeiden mukaan. Suomen Punaiseen Ristiin kuuluu yli 90 000 jäsentä ja noin 45 000 aktiivista vapaaehtoista. Punainen Risti on yksi Suomen suurimmista kansalaisjärjestöistä.

Järjestöön liittyviä teemoja:

- Punaisen Ristin periaatteet
- Punaisen Ristin alkujuuret ja historia
- Punaisen Ristin organisaatio
- Punaisen Ristin toiminta-alueet
- Punaisen Ristin toiminnan rahoitus

Lisää aiheesta:

- Suomen Punainen Risti (www.redcross.fi)
- Kansainvälinen Punainen Risti (www.redcross.int)
- Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto (www.ifrc.org)
- Punaisen Ristin kansainvälinen komitea (www.icrc.org)
- Suomen Punaisen Ristin julkaisema **Tämä on Punainen Risti** -vihkonen, jota voi kysyä piiritoimistosta.

SEITSEMÄN PERIAATETTA

INHIMILLISYYS

Punainen Risti on liike, joka on syntynyt halusta auttaa erottelematta haavoittuneita taistelukentällä. Se pyrkii sekä kansainvälisesti että kansallisesti estämään ja lievittämään inhimillistä kärsimystä kaikkialla, missä sitä esiintyy. Sen tavoitteena on suojella elämää, terveyttä ja ihmisarvoa. Se edistää ihmisten välistä ymmärrystä, ystävyyttä, yhteistyötä ja pysyvää rauhaa. Inhimillisyyden vaatimus toimii jatkuvana muistuttajana liikkeen tavoitteista ja se menee kaiken muun edelle liikkeen toiminnassa.

Esimerkiksi koulukiusaaminen, rasismi ja syrjiminen seksuaalisen suuntautuneisuuden perusteella loukkaavat ihmisarvoa. Punaisen Ristin nuoret vievät eteenpäin erilaisuuden arvostamista ja välittämistä omassa lähipiirissään.

TASAPUOLISUUS

Punainen Risti pyrkii lievittämään ihmisten kärsimyksiä pelkästään avun tarpeen, ei kansallisuuden, uskonnon, rodun, poliittisten mielipiteiden tai yhteiskunnallisen aseman perusteella. Se antaa etusijan niille, jotka ovat suurimmassa hädässä.

Tasapuolisuuden vaatimus ei kuitenkaan yksistään viittaa tilanteisiin, joissa Punainen Risti on aktiivisena avunantajana tai suojelijana. Ihmisten välinen erottelu tai epätasapuolinen kohtelu tiettyyn ryhmään kuulumisen perusteella ei ole perusteltua missään tilanteessa. Vain tasapuolinen kohtelu voi luoda kuvan järjestöstä, johon ihmiset voivat luottaa avunantajana ja suojelijana.

PUOLUEETTOMUUS

Voidakseen nauttia kaikkien osapuolten luottamusta ja auttaa kaikkia uhreja, järjestö pidättäytyy kannanotoista vihollisuuksien yhteydessä eikä milloinkaan sekaannu poliittisiin, aatteellisiin, uskonnollisiin tai kansallisiin ristiriitoihin. Punainen Risti ei ota kantaa siihen, onko tietyllä valtiolla oikeutus aseelliseen voimankäyttöön tai siihen, onko sota aloitettu oikein perustein.

että toiminnan lähtökohtana on jokaisen vapaaseen päätäntävaltaan kuuluva halu auttaa ja sitoutua auttamistyöhön.

Vapaaehtoiset ovat Suomen Punaisen Ristin perusta. He vievät omalla innostuksellaan ja aloitteellisuudellaan järjestön toimintaa eteenpäin ja tekevät korvaamattoman tärkeää työtä usealla eri osa-alueella. Maanlaajuisen verkoston ansiosta vapaaehtoisten antama apu on aina lähellä ja he ovat paikallisten tarpeiden asiantuntijoita.

YKSEYS

Kussakin maassa voi olla vain yksi Punaisen Ristin tai Punaisen Puolikuun yhdistys, jonka tulee olla avoin kaikille maan kansalaisille ja jonka tulee ulottaa toimintansa koko maan alueelle.

Ykseydellä tähdätään sopusointuun ja vastustetaan hajaantumista. Punaisen Ristin toiminta yli rajojen ulottuvana ja humanitaarisena järjestönä olisi mahdotonta, jos maassa toimisi useampia, keskenään kilpailevia yhdistyksiä. Ykseudellä tarkoitetaan myös sitä, että kansallinen yhdistys ei saa rajoittaa toimintaansa valtion sisällä vain tietyille alueille, esimerkiksi uskonnon tai etnisyyden perusteella.

Punainen Risti on ollut ihmisten apuna vuosikymmenien ajan esimerkiksi Afganistanissa riippumatta siitä, kuka on vallassa. Punainen Risti on ollut alueella silloinkin, kun kaikki muut avustajajärjestöt ovat joutuneet lähtemään. Punaisen Ristin tehtävänä on auttaa ihmisiä pysymään hengissä ja säilyttämään ihmisarvonsa myös siellä, missä tapahtuu ihmisoikeusrikkomuksia.

RIIPPUMATTOMUUS

Punaisen Ristin liike on itsenäinen. Vaikka kansalliset yhdistykset toimivat humanitaarisissa tehtävissä oman maansa hallitusten apuna ja ovat maansa lainsäädännön alaisia, niiden tulee säilyttää itsemääräämisoikeutensa niin, että ne voivat aina toimia Punaisen Ristin periaatteiden mukaisesti. Kansallisella yhdistyksellä pitää olla mahdollisuus luopua tietyistä tehtävistä ja muuttaa etusijalla olevia tavoitteita sen mukaan, minkälaisia materiaalisia ja henkilöstöön liittyviä voimavaroja sillä on käytettävissään.

VAPAAEHTOISUUS

Punainen Risti on vapaaehtoisjärjestö, jonka toiminta on kaikin tavoin pyyteetöntä. Vapaaehtoisuus viittaa siihen,

YLEISMAAILMALLISUUS

Kansainvälisen Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liike on yleismaailmallinen. Sen kansalliset yhdistykset ovat tasavertaisia ja niillä on yhtäläiset velvollisuudet auttaa toinen toisiaan.

Punainen Risti pyrkii järjestönä aktiivisesti saavuttamaan vahvistetun aseman kaikissa maailman valtioissa. Tilanetta, jossa Punaisella Ristillä ei ole tunnustettua asemaa jonkin valtion sisällä, pidetään väliaikaisena. Kansallisten yhdistysten tasavertaisuus on puolestaan edellytys eri yhdistysten yhteistyölle. Tasavertaisuus viittaa myös kansallisten yhdistysten yhtäläiseen ja painoarvoltaan samanlaiseen äänioikeuteen kansainvälisissä Punaisen Ristin hallinnollisissa elimissä.

HUMANITAARINEN OIKEUS

Punaisen Ristin aatteellinen isä Henry Dunant esitti vuonna 1862, että sodan uhrien auttamiseksi tulisi perustaa vapaaehtoisjärjestö ja haavoittuneiden sotilaiden hoito tulisi turvata kansainvälisin sopimuksin. Dunantin ajatuksesta luotiin jo varhain kansainvälisen humanitaarisen oikeuden perusta.

Sodan oikeussäännöt, eli kansainvälisen humanitaarisen oikeuden säännöt, suojelevat jokaista yksilöä tai yksilöryhmää, joka ei aktiivisesti osallistu sotatoimiin. Selkkauksen osapuolten on aina tehtävä ero siviiliväestön ja taistelijoiden välillä säästääkseen siviiliväestöä ja -omaisuutta. Sodan oikeussäännöillä pyritään rajoittamaan aseellisten selkkausten vaikutuksia sekä toisaalta rajoittamaan sodankäyntitapoja ja -keinoja.

Humanitaarisen oikeuden teemoja:

- Geneven sopimukset
- Kansainvälinen komitea
- Punainen Risti konflikteissa: suojele, avustustoiminta ja ennaltaehkäisy
- Henkilötiedustelu
- Sotavangit
- Pakolaiset ja evakot
- Punainen risti suoja-merkkinä sekä muut suoja-merkit
- Humanitaarisen oikeuden periaatteiden toteutuminen käytännössä
- Ihmisoikeudet

Lisää aiheesta:

- **Punaisen Ristin kansainvälinen komitea** (www.icrc.org)
- **Humanitaarinen oikeus** (www.redcross.fi/punainenristi/humanitaarinenoikeus)
- **Hiljainen mielenilmaus** -tukimateriaali (www.redcross.fi/tulemukaan/koulut/hiljainen_mielenilmaus/fi_FI/tukimateriaali)
- **Ihmisoikeudet.net** (www.ihmisoikeudet.net)
- Rosén, Gunnar & Juhani Parkkari (2004): **Sodan lait käsikirja**. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Punaisen Ristin kansainvälisen komitean julkaisema vihkonen **Kansainvälinen humanitaarinen oikeus. Kysymyksiä ja vastauksia**.
- **Sodassakin on säännöt** – oppimateriaali (www.redcross.fi/tulemukaan/koulut/ihl-aineistot)

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Punaisen Ristin avustustoiminta perustuu verkostoon, jossa on mukana 186 kansallista Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistystä. Suomen Punainen Risti on yksi näistä kansallisista yhdistyksistä. Selkeän järjestä-

tymisensä ja lahjoittajien ansiosta Punainen Risti pystyy reagoimaan nopeasti niin maailmanlaajuisiin kuin paikallisiin avunpyyntöihin. Suomen Punaisella Ristillä on jatkuvassa lähtövalmiudessa kaksi kenttäsaaraalaa tai vaihtoehtoisesti neljä terveysasemaa henkilökuntineen. Niiden tueksi katastrofialueille lähetetään vedenpuhdistus- ja sanitaatioalan ammattilaisia sekä kuljetus- ja tietoliikenneyhteyksien asiantuntijoita.

Katastrofirahastoon saatujen, sitoutumattomien varojen turvin voidaan apua ohjata joustavasti sinne, missä sitä kulloinkin eniten tarvitaan. Suomen Punaisen Ristin kehitysyhteistyöllä puolestaan parannetaan köyhimpien ihmisten elinoloja.

Kansainväliseen toimintaan liittyviä teemoja:

- Katastrofirahasto
- Katastrofiapu ja avun ketju
- Ilmastonmuutos ja luonnonkatastrofit
- Tartuntataudit, epidemiat ja sairaudet
- Vesi ja sen puute
- Ympäristönsuojelu
- Kenttäsaaraala

Lisää aiheesta:

- **Apu Suomesta maailmalle** (www.redcross.fi/punainenristi/kansainvalinenapu/fi_FI/index)
- **Koulurastimateriaalit – kansainvälinen apu** (www.redcross.fi/tulemukaan/koulut/fi_FI/koulurastit_ylakoulut)
- **Punaisen Ristin avun ketju** (www.redcross.fi/ext/avunketju)
- **Suomen Punaisen Ristin lahjoitussivut** (lahjoita.fi)
- **Ulkoasianministeriö** (formin.fi/public)
- **WWF:n ilmastonmuutossivut** (www.wwf.fi/ymparisto/ilmastonmuutos)
- **Ilmasto.org** (www.ilmasto.org)
- **Punaisen Ristin ilmastonmuutossivut** (www.climatecentre.org)
- **Suomen Punaisen Ristin kenttäsaaraala** (lahjoita.fi/kenttasairaala)
- **Ulkoministeriön kirjasto** – dokumenttielokuvia kehityskysymyksistä (global.finland.fi/public/default.aspx?nodeid=41577&contentlan=1&culture=fi-FI)

KOTIMAAN VALMIUS

ENSIAPU

Ensiaputaidot ovat osa arkipäiväistä turvallisuutta. Tapaturma voi tapahtua itselle, läheiselle tai tuntemattomalle ihmiselle kotona, koulumatkalla tai vaikkapa liikenteessä. Tilanteesta ja paikasta riippumatta jokaisella on velvollisuus auttaa ja antaa ensiapua. Mahdollisimman varhainen ensiapu lievittää tapaturman aiheuttaman vamman

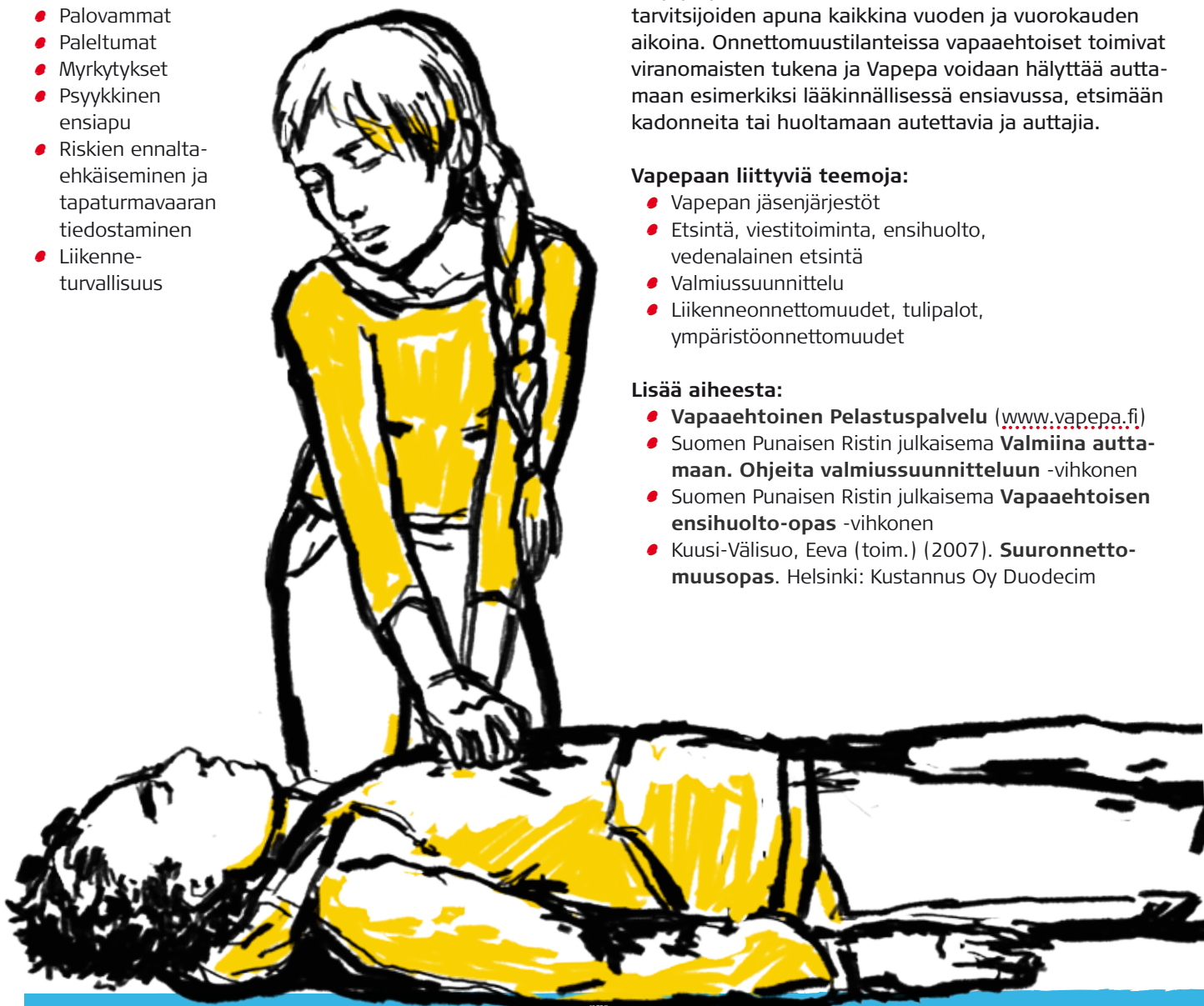
vakavuutta, nopeuttaa paranemista ja voi jopa pelastaa ihmishengen.

Ensiapu on yksi Punaisen Ristin näkyvimmistä ja tunnetuimmista toimintamuodoista. Lähes jokaisessa Suomen kunnassa toimii ainakin yksi Suomen Punaisen Ristin ensiapuryhmä, jonka vapaaehtoiset pitävät aktiivisesti taitojaan yllä. Punaisen Ristin ensiapuryhmät päivystävät läpi vuoden niin pienissä kuin suurissakin tapahtumissa ja auttavat ihmisiä onnettomuustilanteissa. Vuosittain ensiapuryhmät päivystävät noin 4 000 tilaisuudessa.

Suomen Punaisen Ristin piirit ja osastot järjestävät ensiapukursseja lähes joka paikkakunnalla. Kurseja järjestetään kaikenikäisille, mutta virallisilta ensiapupäivystäjiltä edellytetään 18 vuoden ikää. Ensiapuryhmään voidaan kuitenkin ottaa 16 vuotta täyttäneitä harjoittelijoita.

Ensiapuun liittyviä teemoja:

- Hätäensiapu (elvytys, kylkiasento, suuri verenvuoto ja shokki)
- Murtumat
- Haavat
- Palovammat
- Paleltumat
- Myrkytykset
- Psyykkinen ensiapu
- Riskien ennaltaehkäiseminen ja tapaturmavaaran tiedostaminen
- Liikenneturvallisuus

Lisää aiheesta:

- Suomen Punaisen Ristin ensiapusivusto (www.redcross.fi/ensiapu)
- Ensiavun koulurastimateriaalit (www.redcross.fi/tulemukaan/koulut/fi_FI/koulurastit_ylakoulut)
- SPR ja Duodecim (2006), **Ensiapuopas**. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy
- Suomen Punainen Risti (2008), **Hätäensiapuopas**. Helsinki: Art-Print Oy
- SPR ja Duodecim (2009), **Hädän hetkellä –psykyksen ensiavun opas**. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

VAPAAEHTOINEN PELASTUSPALVELU

Osa ensiapuryhmien vapaaehtoisista koulutautuu ns. hälytysryhmiin, joista koostuu Punaisen Ristin koordinoima **Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu (Vapepa)**. Tämä on lähes 50 kansalaisjärjestön yhteenliittymä, jonka hälytysryhmät toimivat viranomaisten ja muiden avuntarvitsijoiden apuna kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina. Onnettomuustilanteissa vapaaehtoiset toimivat viranomaisten tukena ja Vapepa voidaan hälyttää auttamaan esimerkiksi lääkinnällisessä ensiavussa, etsimään kadonneita tai huoltamaan autettavia ja auttajia.

Vapepaan liittyviä teemoja:

- Vapepan jäsenjärjestöt
- Etsintä, viestitoiminta, ensihuolto, vedenalainen etsintä
- Valmiussuunnittelu
- Liikenneonnettomuudet, tulipalot, ympäristöonnettomuudet

Lisää aiheesta:

- **Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu** (www.vapepa.fi)
- Suomen Punaisen Ristin julkaisema **Valmiina auttamaan. Ohjeita valmiussuunnitteluun** -vihkonen
- Suomen Punaisen Ristin julkaisema **Vapaaehtoisen ensihuolto-opas** -vihkonen
- Kuusi-Välisuo, Eeva (toim.) (2007). **Suuronnettomuusopas**. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim

MONIKULTTUURISUUSTYO

Punaisen Ristin monikulttuurisuustyön tarkoituksena on osoittaa, että esimerkiksi tavoista, uskonnosta ja ulkoisista eroista huolimatta olemme kaikki samanlaisia ja ihmisinä yhtä arvokkaita. Suomen Punainen Risti toimii monikulttuuristen arvojen puolesta, edistää maahanmuuttajien kotoutumista ja edistää suvaitsevaisuutta välittämällä tietoa muun muassa pakolaisuudesta ja maahanmuutosta. Erilaisuuden kunnioittaminen ja ymmärtäminen maassamme lähtee siitä, että eri suomalaisilla ja muista kulttuureista tulevilla on mahdollisuus tutustua toisiinsa ja tätä tavoitetta tukee monikulttuurinen ystävätoiminta.

Suomen Punainen Risti tukee myös viranomaisia turvapaikanhakijoiden vastaanottamisessa ja ylläpitää turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksia eri puolilla Suomea. Lisäksi Punainen Risti vastaanottaa maahan saapuvat kiintiöpakolaiset lentokentällä.

Monikulttuurisuuteen liittyviä teemoja:

- Vieraiden kulttuurien, uskontojen ja maiden tuntemus
- Maahanmuuttajat, pakolaiset ja turvapaikanhakijat
- Ennakkoluulot ja syrjintä
- Rasismi
  - Historia
  - Nykypäivän rasismi
  - Symbolit ja ilmiöt
- Oma identiteetti ja suomalaisuus

Lisää aiheesta:

- Suomen Punaisen Ristin monikulttuurisuustyö (www.redcross.fi/tulemukaan/monikulttuurisuustyohon/fi_FI)
- Koulurastimateriaalit (www.redcross.fi/tulemukaan/koulut/fi_FI/koulurastit_ylakoulut)
- Punainen Risti ja pakolaiset (www.redcross.fi/apuajatukea/maahanmuuttajientuki/tietoakannanotto/fi_FI/Vastauksia)
- Maailma.net (www.maailma.net)
- Tietoa ennakkoluuloista ja rasismista (www.luovuennakkoluuloistasi.fi)

YSTÄVÄTOIMINTA

Tiesitkö, että yli puolet suomalaisista on kokenut yksinäisyyttä jossain elämänvaiheessa? Ystävät ja sosiaaliset kontaktit eivät ole kaikille itsestäänselvyksiä ja yksin voi jäädä kuka vain. Suomen Punainen Risti kouluttaa ja välittää vapaaehtoisia ystäviä, jotka käyvät säännöllisesti tapaamassa yksinäisiä vanhuksia, sairaita ja maahanmuuttajia. Vapaaehtoiset ja tukea tarvitsevat kohtaavat myös ryhmissä. Esimerkiksi omaishoitajien ja muiden ver-

taistukea tarvitsevien ryhmissä liikutaan ja harrastetaan yhdessä ja vankilavierailijat vievät tuulahduksen siviilistä heille, joiden luona kukaan ei vieraile. Punaisen Ristin vapaaehtoinen ystävä on kuuntelija ja henkinen tuki.

Ystävyyteen liittyviä teemoja:

- Syrjäytyminen ja yksinäisyys
- Henkinen tuki ja jaksaminen
- Ihmissuhteet ja perhe
- Yhteisöllisyys
- Minäkuva ja hyvä itsetunto
- Ystävyyden ongelmatilanteet

Lisää aiheesta:

- Suomen Punaisen Ristin ystävätoiminta (oleystava.fi)
- Nyyti ry –opiskelijoiden tukikeskus (www.nyyti.fi)
- Aaltonen, Milla (2008). *Syrjintä Suomessa 2008*. Helsinki: Art-Print Oy.
- Ystäväpiiri (www.ystavapiiri.net)

TERVEYDEN EDISTÄMINEN

SEKSUAALITERVEYS

Punainen Risti työskentelee hiv-tartuntoja ja muita sukupuolitauteja vastaan ohjauksen, valistuksen ja koulutuksen avulla. Sukupuolitaudeilta suojautuminen on osa oman terveyden ylläpitoa ja hyvinvointia. Punainen Risti kannustaa nuoria pohtimaan vastuullisen ja turvallisen seksikäyttäytymisen merkitystä.

Seksuaaliterveyteen liittyviä teemoja:

- Ehkäisy ja turvaseksi
- Yleisimmät sukupuolitaudit
- Tartunnan saaneiden tukipalvelut
- Suojaamaton seksi – miksi ei suojauduta?
- Seksuaalisuus
- Parisuhde

Lisää aiheesta:

- Suomen Punaisen Ristin hiv- ja aids-tuki (www.redcross.fi/apuajatukea/hivneuvonta)
- Jorma sanoo –kampanja (www.jormasanoo.fi/seksiasiaa.html)
- Kondomiajokortti (www.redcross.fi/aktiivit/terveydenedistaminen/uutisia/fi_FI/kondomiajokortti)
- Seikkaile turvallisesti (www.seikkaileturvallisesti.fi)
- Rakkaus ja seksi (www.alli.fi/sivu.php?artikkeli_id=484)
- Hiv-tartunnan saaneiden vertaistukijärjestö (www.positiiviset.fi)
- Tartuntatautiliitto (www.health.fi/tartuntatautiliitto/sptaudit.html)

PÄIHTEET

Päihdetyöllä Suomen Punainen Risti pyrkii ehkäisemään ja vähentämään päihteiden käyttöä. Tärkeänä tehtävänä on päihteiden haitallisista vaikutuksista tiedottaminen ja informaation jakaminen. Suomen Punainen Risti toimii sekä varhaisen puuttumisen että jälkityön alueilla. Jälkityö tarkoittaa päihteettömien toimintamahdollisuuksien tarjoamista sekä apua ja tukea päihdeongelmasta toipuvalle.

Päihteisiin liittyviä teemoja:

- Käytetyimmät päihteet (Suomessa/maailmalla)
- Päihdetietous
- Päihteiden käytön vaarat
- Päihteisiin liittyvä sosiaalinen painostus
- Tukipalvelut päihteiden käyttäjille

Lisää aiheesta:

- Suomen Punaisen Ristin päihdetyö (www.redcross.fi/tulemukaan/terveydenedistajaksi/paihdeyto/fi_FI)
- Tietopaketti päihteistä ja riippuvuuksista (www.paihdelinkki.fi)
- A-klinikka (www.a-klinikka.fi)
- Irti huumeista ry (www.irtihuumeista.fi)
- Youth against drugs (www.yad.fi)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen "Neuvoa-antavat" (neuvoa-antavat.stakes.fi/FI)
- Huovinen, Maarit (2004). **Tupakka**. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

TERVEET ELÄMÄNTAVAT

Kannustamme nuoria terveisiin elämäntapoihin. Huonovointisuuden takana voi olla monia tekijöitä, kuten liikunnan puute, huono ravinto, mielenterveysongelmat, unihäiriöt, stressi, alkoholi tai tupakka. Elämäntapoihin liittyvää tietoa ja tilastoja on saatavilla Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) ja Sosiaali- ja terveysministeriöstä (STM).

Terveisiin elämäntapoihin liittyy myös turvallisuus kotona, koulussa ja liikenteessä. Kotitapaturmat, kaatumiset ja liukastumiset, tulipalot sekä liikenneonnettomuudet vaativat monta ihmishenkeä vuodessa. Lisätietoa löytyy Punaisen Ristin omilta sekä kotitapaturmien ehkäisykampanjan nettisivuilta.

Terveisiin elämäntapoihin liittyviä teemoja:

- Mielekäs liikunta
- Hyvä ja monipuolinen ruoka
- Mielenterveysongelmat
- Uni ja unihäiriöt
- Stressi
- Rokotukset
- Elinympäristö
- Liikenne (ks. ensiapu)
- Luonto
- Saastuminen
- Tapaturmat
- Vesi
- Ilma
- Ympäristömyrkyt

Lisää aiheesta:

- Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) (www.stm.fi)
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) (www.thl.fi)
- Kotitapaturmien ehkäisykampanja (www.kotitapaturma.fi)
- Terve Suomi (www.tervesuomi.fi)
- Liikenneturva (www.liikenneturva.fi)

TOIMINTAMUOTOJA

TUTUSTUMISVIERAILU

Tutustumisvierailun tarkoituksena on perehtyä jonkin yrityksen, järjestön, palvelukeskuksen tms. toimintaan. Miettikää siis ryhmässä, mikä olisi sellainen kohde, jonka toimintaan haluaisitte tutustua paremmin.

Käytännön järjestelyistä kannattaa sopia vierailukohteen kanssa hyvissä ajoin. Vierailukohteelle kannattaa myös esittää toiveita ja tarkennuksia siitä, minkälaisista asioista haluaisitte vierailulla kuulla. Osallistujien kanssa voi myös valmistella ennakkoon muutamia oleellisia kysymyksiä.

Vierailukäynnin jälkeen on hyvä käydä palautekeskustelu siitä, mitä on nähty ja koettu. Osallistujille on varmasti jäänyt mieleen hyvin erilaisia asioita. Keskustelussa voidaan myös pohtia sitä, miten koettua ja nähtyä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa. Vierailun järjestävään tahoon olisi myös hyvä olla yhteyksissä vielä vierailun jälkeen ja kiittää heitä vierailun järjestämisestä.

Hyviä vierailukohteita ovat esimerkiksi:

- Piiritoimisto
- Kunnan päihdetukikeskus
- Ympäristökeskus
- Kalkku
- Kauppakamari
- Nuorten turvatalo
- Vastaanottokeskus
- Paikallislehden toimitus

Muistilista:

- Kohteen/kohteiden valitseminen ryhmän tapaamisessa
- Ryhmän kontaktihenkilöksi valittu on yhteydessä vierailukohteeseen
  - ajankohdan sopiminen
  - varmistus siitä, kuinka monta henkilöä mahtuu mukaan
  - alustava sopimus vierailun sisällöstä (esittely, luento, keskustelua..)
- Ajankohdan varmistaminen ryhmäläisille
- Ilmoittautumisen järjestäminen (kenelle, mihin mennessä, yhteystiedot jne.)
- Muille ryhmille tiedottaminen osaston sisällä (jos haluavat tulla mukaan)
- Vierailun aikataulun laatiminen
  - muista sisällyttää lounas ja kahvitauko, jos kyseessä on pidempi vierailupäivä
  - jos on monta kohdetta, varaa tarpeeksi aikaa siirtymisiin
- Kerää ilmoittautuneiden yhteystiedot
- Kuljetuksen järjestäminen
  - yhteiskuljetus, juna/linja-auto

- lähtöpaikan ja -ajan sopiminen
- + ilmoittautuneille info
- Mahdolliset tuliaiset/kiitoslahja

ASIAANTUNTIJAVIERAILU

Asiantuntijavierailu on hyvä tapa syventyä ryhmää kiinnostavaan aiheeseen. Asiantuntijaa voi myös pyytää pitämään nuorisoryhmälle koulutusta esimerkiksi ensiapuun, esiintymiseen tai viestintään liittyen. Lisäksi asiantuntija voi auttaa projektin käynnistämisessä ja olla tukena sen eri vaiheissa. Lopuksi hän voi antaa palautetta projektista ja sen saavutuksista.

Ryhmäläisten kannattaa ensin yhdessä miettiä, mistä aiheesta he olisivat kiinnostuneita kuulemaan. Sen jälkeen voidaan pohtia, kenellä olisi aiheesta kokemusta ja kosketuspintaa. Sopivaa puhujaa mietittäessä kannattaa olla rohkea, sillä asiantunteva ja esiintymistaitoinen puhuja innostaa ja herättää yleisönsä. Jos saatte jonkun huippuasiantuntijan vierailulle, voitte pyytää myös muita nuorisoryhmiä tai osaston väkeä osallistumaan tapaamiseen.

Asiantuntijavierailuun pätee monella tapaa samat periaatteet kuin tutustumisvierailuunkin. Ole siis ajoissa yhteydessä toivottuun esiintyjään ja kerro, minkälaisia toiveita nuorilla on. Näin vierailija pystyy valmistautumaan tulevaan vierailuunsa kunnolla, ja esityksen laatu paranee.

PIENRYHMÄKESKUSTELU JA TYÖPAJA

Keskustelu on hyvä keino tuoda yhteen erilaisia näkemyksiä ja ajatuksia. Keskustelun myötä omat ajatukset konkretisoituvat ja toisaalta esiin voi nousta näkökulmia, joita itse ei ole tullut ajatelleeksi aiemmin.

Tässä toimintamuodossa voitte toimia yhtenä ryhmänä tai voitte jakautua pienempiin ryhmiin osanottajien lukumäärästä riippuen. Keskusteluryhmän sopiva koko on 2-5 henkilöä. Kun ryhmäkoko pidetään pienenä, kaikkien näkökulmat pääsevät esille ja keskustelu etenee paremmin.

Ryhmän kannattaa hyvissä ajoin sopia, minkälaista teemaa keskustelussa tullaan käsittelemään, jotta kaikilla on aikaa perehtyä aiheeseen etukäteen. Valmistautuminen ei tarkoita aiheen tai teeman kokonaisvaltaista hallitsemista, vaan lähinnä siihen orientoitumista. Aiheesta voi esimerkiksi lukea muutaman lehtiartikkelin ennen keskustelukertaa. Näin jokaisella keskusteluun osallistuvalla olisi valmiina ainakin joku näkökulma teemaan liittyen.

Yksikään keskustelu ei synny tyhjästä. Ryhmän vetäjän tai keskustelusta vastaavan henkilön tulee heti aluksi

ottaa aktiivinen rooli keskustelun käynnistäjänä. Keskustelun osallistujat tulee myös ohjeistaa hyvin sen suhteen, minkälaista materiaalia keskustelun pohjalta tuotetaan.

Vinkkejä keskustelun käynnistämiseen:

- Esitä väittämiä tai kysymyksiä, joihin keskustelijoiden tulisi ottaa kantaa
- Pyydä osallistujia tuomaan mukanaan yksi aiheeseen liittyvä lehtiartikkeli, jonka he esittelevät. Voitte esimerkiksi pohtia: **mitä ajatuksia artikkeli herätti, kenen näkökulmasta juttu oli kirjoitettu ja miksi juuri kyseisestä aiheesta oli kirjoitettu artikkeli**
- Kerro tarina tai esitä pieni näytelmä, ja miettikää: **mikä meni pieleen, mistä lopputulos johtui ja miten ratkaisisitte tilanteen**
- Katsokaa lyhyt dokumentti (MOT, A-Zoom, Prisma) tai keskusteluohjelman pätkä (A-studio, A-talk) ja ottakaa kantaa niissä esitettyihin näkökulmiin.

Hyvässä keskustelussa tuodaan esiin erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja. Pitäkää huolta siitä, ettei kukaan jää seinäruusuksi, vaan kaikki osallistuvat keskusteluun.

Lopuksi keskustelu on hyvä vetää yhteen. Keskustelukerrasta vastaava voi tehdä yhteenvedon koko ryhmän kesken käydystä keskustelusta. Jos olette jakautuneet pienempiin ryhmiin, voivat nämä yksitellen esittää lyhennelmän omassa ryhmässä käydystä keskustelusta. Ryhmät voivat myös tehdä keskustelujensa pohjalta esimerkiksi julisteen tai sarjakuvan, joka esitellään muille

ryhmille. Pienryhmät voivat antaa vielä palautetta toisensa esityksistä.

VINKKI!

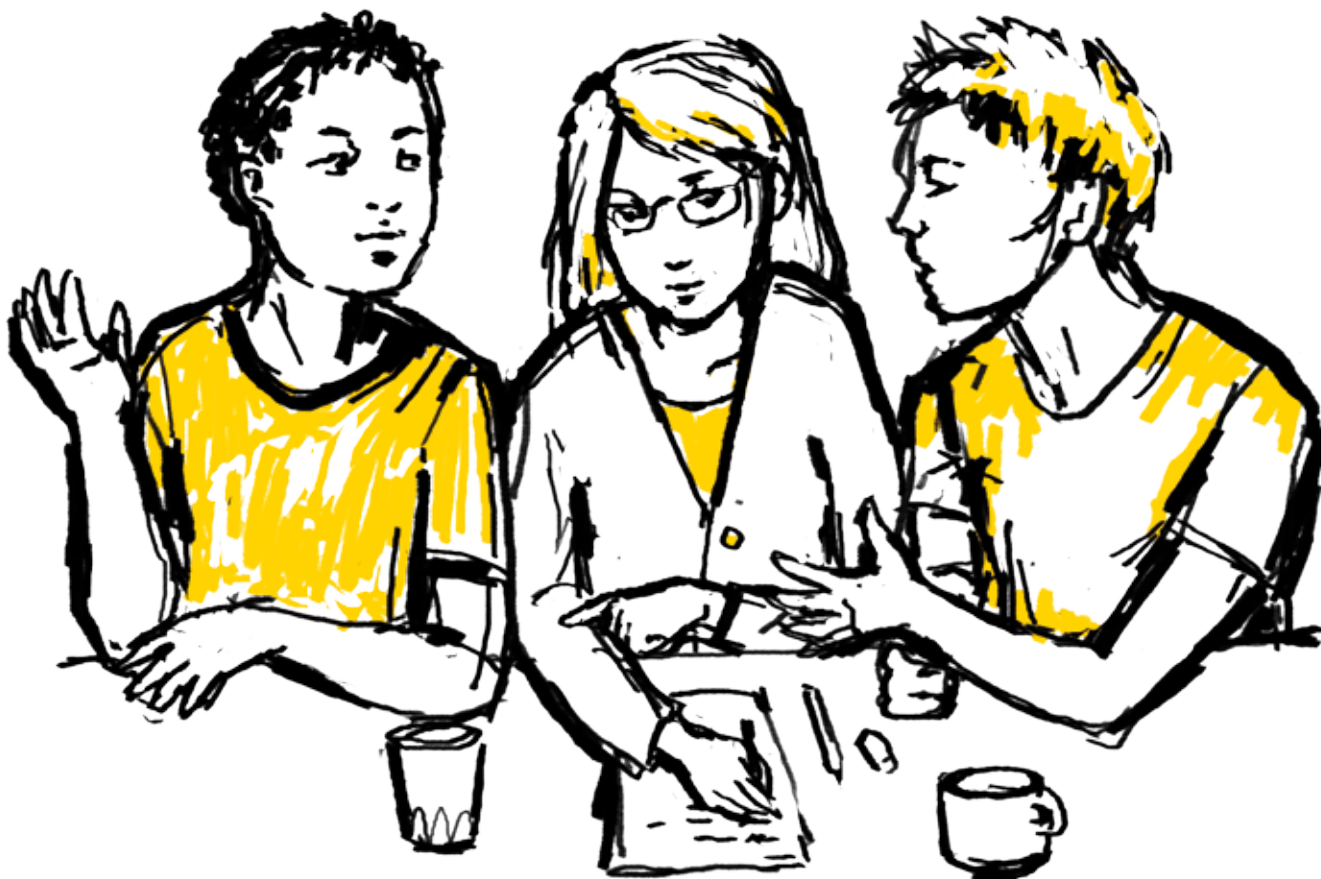
Jos nuorisoryhmä kokee jonkin ajankohtaisen aiheen (esim. koulukiusaaminen) erittäin tärkeäksi ja nuorten kannalta keskeiseksi, voi se järjestää koko viikonlopun mittaisen työpajaviikonlopun, jonne kutsutaan mukaan myös muiden osastojen nuoria. Tällaisessa tapahtumassa alustajana voi toimia esimerkiksi piirin työntekijä tai jonkin erityisalan asiantuntija.

PANEELIKESKUSTELU

Laajempaa yleisöä koskevasta ja ajankohtaisesta aiheesta voi järjestää keskustelutilaisuuden. Keskustelijat voivat olla ryhmän jäseniä tai ulkopuolelta kutsuttuja asiantuntijoita. Keskustelutilaisuus voi olla ryhmän sisäinen tai se voi olla avoin ulkopuolisille kuuntelijoille.

Paneelikeskustelun kulku:

- Paneeliin valitaan keskustelijat (4-6 henkeä)
- Ryhmän joukosta valitaan puheenjohtaja, jonka tehtävänä on jakaa puheenvuorot keskustelijoille ja pitää keskustelu aiheessa.
- Puheenjohtaja esittää kysymyksiä, joihin kukin panelisti

vuorollaan vastaa. Vastausaika on rajallinen, esimerkiksi 1 min/puheenvuoro.

- Keskustelun kuluessa myös yleisö pääsee osallistumaan:
  - Yleisö voi esittää kysymyksiä panelisteille
  - Yleisö voi äänestää (punaista/vihreää korttia nostamalla) keskustelussa esiin nousseiden ehdotuksien puolesta/vastaan
- Lopuksi puheenjohtaja vetää keskustelun yhteen ja esittää keskeisimmät näkökulmat, jotka nousivat esiin.
- Yleisö voi vielä antaa palautetta panelisteille: **kuka onnistui perustelemaan kantansa parhaiten, mitä hyviä pointteja nousi esiin, minkälaisia näkökulmia olisi voinut vielä tuoda keskusteluun**

Paneelikeskustelu eroaa perinteisestä väittelystä siinä, että puheenjohtaja jakaa puheenvuorot, jolloin puhujat eivät pääse puhumaan toistensa päälle. Paneelissa painottuvat lisäksi hyvin perustellut väitteet ja asiallinen tyyli. Tarkoituksena ei ole teidata "vastustajaa", vaan puhua vakuuttavasti omien väitteiden puolesta.

Paneelikeskusteluun voi pyytää nuorisoryhmän ulkopuolisia osallistujia:

- Opettajat ja professorit
- Punaisen Ristin henkilökunta ja delegaatit
- Toimittajat
- Eri alojen asiantuntijat
- Eri järjestöjen edustajat
- Kunnan virkamiehet
- Poliitikot

VINKKI!

Jos nuorisoryhmänne haluaa järjestää paneelikeskustelutilaisuuden, johon on tarkoitus kutsua suurempi yleisö, huolehtikaa tilajärjestelyt kuntoon ajoissa. Oppilaitokset ovat ideaaleja paikkoja kaikille avoimille keskustelutilaisuuksille. Lisäksi kannattaa hyödyntää SPR:n osastojen ja piirin tiloja.

WWF:n ekovinkki:

Yleisötilaisuudet ja tarjoilut

- Valitse käytettävä tila henkilömäärän mukaan, ettei tarvitse valaista ja lämmittää suurta auditoriota kymmenen ihmisen vuoksi.
- Mieti tarkkaan, mitä materiaaleja yleisölle tarvitsee monistaa ja jakaa. Pärjäisitkö pelkällä Power-Point-esityksellä?
- Tarjoa tilaisuuksissa mieluiten kasvisruokaa, sillä lihantuotanto kuluttaa valtavasti energiaa. Lähiruoka sekä kotimaiset juurekset (esimerkiksi porkkanatikut dipin kanssa) ovat erityisesti talvella ulkomaisia hedelmiä ja vihanneksia parempi tarjoiluvaihtoehto.

- Itse leivottu marja- tai omenapiirakka on ekologisesti vaihtoehto kuin valmisleivonnaiset, joiden valmistuksessa on usein käytetty ulkomaista palmuöljyä. Palmuöljyn viljely uhkaa sademetsien monimuotoisuutta. Vältä siis palmuöljyä sisältävien tuotteiden kuten pakasteleivonnaisten, margariinien ja keksien ostamista, paitsi jos palmuöljyn ilmoitetaan olevan RSPO-sertifioitua eli vastuullisesti tuotettua.

TALKOOTYÖ

Talkootyön tarkoituksena on auttaa lähiyhteisöä tai muuta kohdetta tiimityönä. Tämä on hyödyllistä ja hauskaa sekä kehittää myös ryhmätyöskentelytaitoja.

Talkootyö on tarveperusteista. Selvittääkää siis ensin, minkälaista apua lähiyhteisössänne tarvitaan ja ottakaa tämän jälkeen yhteyttä kohteesta vastaavaan henkilöön. Talkootyön kohde voi olla esimerkiksi vanhainkoti, joka tarvitsee haravoimisapua tai leikkipuisto, jonka aita kaipaava maalausta.

Sopikaa talkootyölle sopiva ajankohta ja selvittääkää, mitä työvälineitä tarvitsette mukaan. Kun kaikki käytännön järjestelyt on katsottu kuntoon ja vastuut sovittu etukäteen, pääsette heti hommiin käsiksi ja urakka saadaan kohtuullisessa ajassa päätökseen. Huomioitahan, että työn vaatimukset ovat kaikille osallistujille sopivia ja talkootyössä noudatetaan aina riittävää turvallisuutta ja varovaisuutta.

WWF:n ekovinkki:

Ulkotilaisuudet ja talkootoiminta

- Valitse tapahtumapaikka niin, että se on hyvin tavoitettavissa julkisilla kulkuneuvoilla ja järjestä tarvittaessa kimppakyytejä
- Neuvo talkoolaisia ja vapaaehtoisia tuomaan omat mukit sekä omat muoviasiast eväsleiville. Pyydä heitä välttämään kertakäyttöpakkauksia ja moninkertaisesti pakattuja eväitä
- Valitse yhteisesti käytössä oleviin termospulloihin kotimaista marjamehua tai Reilun kaupan kahvia ja teetä
- Tarjoa hiukopalaksi mieluiten kotimaisia hedelmiä ja makeannälkään itse leivottua pullaa suklaan sijaan. Jos tarjoat suklaata, valitse se Reilun kaupan valikoimista

ELOKUVAILTA

Elokuvailta on hyvä tapa yhdistää yhteiskunnalliset aiheet, hauskanpito, yhdessäolo ja keskustelu.

Ennen elokuvaillan aloittamista ryhmän vetäjä voi nostaa esiin asioita, joihin ryhmäläisten tulisi kiinnittää huomiota elokuvaa katsellessaan. Seuraavalla kokoontumiskerralla ryhmässä voidaan keskustella havainnoista ja elokuvan herättämistä tunteista.

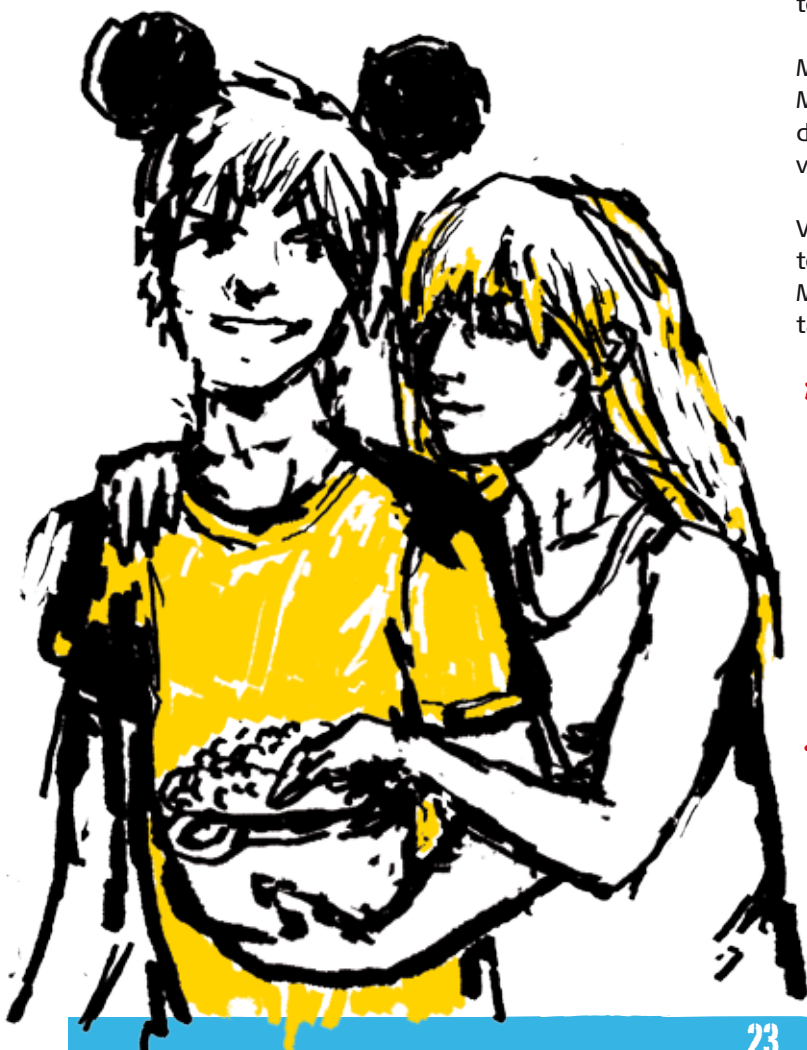
Videovuokraamojen ja kirjastojen lisäksi voitte kysellä elokuvia piiriltä, keskustoimistolta sekä Ulkoasiainministeriön kehitysviestinnän yksiköstä. Kannattaa tutustua myös ns. massatuotannon ulkopuolisiin elokuviin ja dokumentteihin.

Huomioitavaa elokuvaillan järjestämisessä:

- Elokuvan mahdolliset ikäraajat
- Elokuvan tekijänoikeudelliset asiat
- Ei makeaa mahan täydeltä – elokuvailta kärsii, jos siitä tulee viikoittainen tapa.
- Ryhmä voi halutessaan kutsua elokuvailtaan asiantuntijan pitämään pienen alustuksen aiheesta
- Elokuvan sijaan ryhmä voi valita myös kirjan, jota voidaan käsitellä lukemisen jälkeen keskustelupiirissä

KIRJEENVAIHTO

Kirjeystävän kautta voi tutustua vieraaseen kulttuuriin, kehittää kirjoittamis- ja kielitaitoa ja samalla luoda uusia ystävyysuhteita. Lisäksi kirjeenvaihto

on mielenkiintoinen tapa vaihtaa kokemuksia Punaisen Ristin nuorten kesken. Kontaktiverkostot tukevat erilaisen ideoiden ja näkökulmien vaihtumista järjestön sisällä.

Kirjekaveriksi voi pyytää ulkomaille vaihtoon lähtenyttä Suomen Punaisen Ristin nuorta, ulkomailla tai Suomessa toimivan Punaisen Ristin osaston jäsentä tai vaikkapa keskusteluforumilta löytynyttä uutta tuttavuutta. Kirjeystävä voi olla henkilökohtainen tai kirjeenvaihtoa voi käydä kahden Punaisen Ristin nuorisoryhmän kesken.

Voitte kirjoittaa perinteisiä kirjeitä, viestittää sähköpostilla, tai tehdä molempia. Hyödynnä valokuvia ja muita keinoja, jotka auttavat vastapuolta tutustumaan sinuun. Mitä säännöllisempää yhteydenpito on, sitä syvemmäksi side kirjeenvaihtoystävän kanssa voi muodostua.

Myöhemmin, kun kirjeenvaihtoa on jo jatkunut jonkin aikaa, kirjeystävät voivat järjestää tapaamisen ja yhdistää omien nuorisoryhmiensä voimat. He voivat järjestää yhdessä esimerkiksi tapahtuman tai kampanjan.

TAIDEHAASTE

Taidehaasteen ideana on haastaa jokin kohderyhmä tuottamaan ajankohtaiseen aiheeseen liittyvää materiaalia. Taidehaaste herättää osallistujat syventymään toiminnan kautta annettuun aiheeseen.

Miettikää teema, johon liittyen taidehaaste toteutetaan. Mahdollisia teemoja ovat esimerkiksi eriarvoisuus/yhdenvertaisuus, nuorten seksuaalisuus, luonnonsuojelu tai vieraat kulttuurit.

Voitte luoda lyhyen materiaalin, joka annetaan haasteeseen osallistuville ikään kuin orientaationa teemaan. Materiaali voi olla esim. artikkelikokoelma, kuvakollaasi tai perinteinen esitelmä aiheesta.

1. Luokaa taidehaasteelle säännöt

- Kuka voi osallistua?
- Onko kilpailussa erilaisia kategorioita?
- Minkälaisia kriteereitä töille asetetaan?
- Palkinnot
- Lähtökohtaisesti teoksen tekijällä on aina täydet oikeudet teokseensa. Taidehaasteeseen osallistuville on selvitettävä säännöissä, mihin ja millä tavalla teoksia tullaan käyttämään. Teoksen kopiointista, levittämisestä ja muusta jatkokäytöstä pitää siis sopia etukäteen.

2. Määrittäkää töille asetettavat vaatimukset

- Muoto (valokuva, video, sarjakuva, veistos, piirros...)
- Koko (jos digitaalinen – mikä resoluutio?)
- Lähetystapa

3. Valitkaa kohderyhmä

- Hyviä taidehaasteen kohderyhmiä ovat esimerkiksi koululuokat, kerhot, yhdistykset, harrastajaporukat ja yritykset
- Olkaa yhteydessä valitsemaanne kohderyhmään ja selvittäkää ovatko he kiinnostuneita osallistumaan haasteeseen. Selvittäkää kohderyhmälle haasteen tarkoitus ja säännöt.

4. Aloittakaa markkinointi

- Mitä paremmin markkinoitte haasteen kohderyhmälle, sitä enemmän saatte osallistujia ja sitä kovempi taso haasteeseen saadaan
- Markkinointi voi tapahtua netissä, sähköpostin välityksellä tai voitte järjestää taidehaasteen käynnistämistilaisuuksia osallistujille tahoille

5. Käynnistäkää taidehaaste

- Antakaa osallistujille riittävästi aikaa töiden toteuttamiseen
- Määrittäkää tarkka päivämäärä ja kellonaika, johon mennessä kaikkien taidehaasteeseen osallistuvien töiden tulisi olla perillä järjestäjillä

6. Taidehaasteen jälkeen

- Taideteokset arvioidaan ja parhaat palkitaan. Muistakaa, että hyvät palkinnot houkuttelevat lisää osallistujia!
- Tiedottakaa vielä kaikille yhteistyötahoille haasteen
  - onnistumisesta
  - osallistujien määrästä
  - palkituista töistä
- Voitte järjestää haasteeseen osallistuneista töistä näyttelyn varsinaisen kilpailun jälkeen. Yrittäkää saada myös paikallinen media kiinnostumaan näyttelystä.

WWF:n ekovinkki:

Kierrätysmateriaalit toiminnassa

- Taidehaastekilpailun aiheena voi olla uuden käytön keksiminen vanhoille tavaroille esimerkiksi vaatteiden ja muiden tekstiilien kekseliäs uudistaminen.
- Kierrätyskeskuksista saa materiaaleja edullisesti ja jopa ilmaiseksi. Myös yrityksiltä voi kysellä ylimääräisiä materiaaleja taiteen ja kilpailujen materiaaliksi.
- Voitte myös pitää kokoontumistilassa laatikkoa, johon kukin voi tuoda kotoa käyttökelpoisia materiaaleja (värikkäitä pahvilaatikoita, kuvalehtiä, nauhoja, kankaita jne.) tai järjestää tarvittavien materiaalien keräyksen. Näitä materiaaleja voi käyttää monin tavoin hyödyksi esimerkiksi tempausten rekvisiittana, mainosten laatimisessa ym.

LÄKSYKERHO

Läskykerho tarjoaa vapaaehtoista tukea koulutehtävien tekoon. Perustakaa nuorisoryhmänne kanssa läskykerho,

jossa autatte peruskouluikäisiä maahanmuuttajalapsia läksyjen teossa. Kerhoon ovat tervetulleita myös muut, joilla on vaikeuksia suoriutua kotitehtävien teosta itsenäisesti. Toiminnalla tuette lasten koulunkäyntiä ja saatte itse kokemusta lasten opettamisesta ja ohjaamisesta. Toiminta antaa myös uusia näkökulmia erilaisiin kulttuurisiin ja ihmisiin.

Maahanmuuttajataustaisilla lapsilla voi olla koulutehtävissä esimerkiksi suomen kieleen liittyviä haasteita, joissa omat vanhemmat eivät pysty auttamaan. Koulunkäyntiin kannustetaan myös, jotta mahdollisimman moni nuori jatkaisi peruskoulun jälkeen ammattikouluun tai lukioon. Kerhotoiminnasta koululainen saa läksyavun lisäksi itseluottamusta, uusia ystäviä ja kokemuksia eritaustaisten ihmisten yhdessäolosta.

Toimikaa näin:

- Olkaa yhteydessä johonkin lähialueenne kouluun, ja keskustelkaa mahdollisuudesta perustaa läskykerho koulun oppilaille.
- Tiedottakaa kerhon alkamisesta esimerkiksi oppilaiden koteihin (opettajien kautta) lähtevällä tiedotteella. Laittakaa koulun ja esimerkiksi lähikirjaston seinille julisteita, joissa mainostatte kerhoa. Kertokaa, että kyseessä on Punaisen Ristin toiminta.
- Kerho kokoontuu tavallisesti 1-2 kertaa viikossa.
- Paikkana toimii parhaiten koululuokka. Tiloja voi kysellä myös kirjastolta, omalta osastolta tai joltain nuorisotalolta.
- Paras ajankohta läskykerholle on iltapäivällä heti koulupäivän jälkeen esimerkiksi klo 14-16.
- Paikalla on oltava aina vähintään kaksi ohjaajaa. Jos ohjaajia on useampia, voitte jakaa vastuuta kerhon vetämisestä vuoroviikoille. Sopiva kerholaisten määrä esimerkiksi kolmea ohjaajaa kohden on noin kymmenen.
- Sopikaa ohjaajien kanssa etukäteen, järjestätekö myös muuta ohjelmaa läksyavun lisäksi. Onko kerholaisilla esimerkiksi mahdollisuus jäädä pelaamaan pelejä, kun läksyt on tehty vai onko kerho puhtaasti läksyjen tekestä varten?
- Pitäkää kirjaa oppilaiden ja paikalla olevien ohjaajien määrästä. Sillä helpotatte toiminnan suunnittelua tulevina vuosina.

JULKISTEN TILOJEN LAVASTAMINEN

Julkisten tilojen lavastamisessa on kyse ihmisten huomiota herättämisestä tuomalla jotain uutta tai tavallisesta poikkeavaa julkisessa käytössä olevaan tilaan. Julkisia tiloja ovat esimerkiksi ostoskeskukset, puistot, rautatieasemat jne. Julkisten tilojen lavastaminen on kannanotto tärkeäksi kokemanne asian puolesta, ja sillä tavoitellaan suuren yleisön huomiota. Lavastamisella voidaan nostaa esiin esimerkiksi jokin yhteiskunnallinen ongelma ja

herättää näin keskustelua, tai sen avulla voidaan myös esitellä vaikkapa Punaisen Ristin eri toimintamuotoja. Lavastuksen voi tehdä anonyymina tai niin, että tekijä on tunnistettavissa.

Julkisen tilan lavastamisessa pitää olla luova ja omaperäinen. Täytyy kuitenkin muistaa, että ilkkivalta ei ole koskaan toimiva ratkaisu, sillä ilkkivalta vie huomion pois tosiasiallisesta sanomasta. Punainen Risti ei myöskään salli ilkkivaltaa.

Esimerkkejä julkisten tilojen lavastuksista:

Tilaan voi ripustaa valokuvia tai julisteita liittyen esimerkiksi johonkin luonnonkatastrofiin tai sotatilanteeseen, jossa Punainen Risti on mukana auttamassa. Patsaiden lavastamisella, esimerkiksi suun teippaamisella, voi herättellä keskustelua sananvapaudesta ja sen kyseenalaisesta rajoittamisesta.

MIELENOSOITUS

Mielenosoituksessa joukko jostakin aiheesta samoin ajattelevia ihmisiä kokoontuu fyysisesti julkiseen paikkaan osoittamaan mieltään. Mielenosoitus on usein luonteeltaan yhteiskuntakriittinen, ja sen tarkoituksena on vaikuttaa päättäjiin. Tavoitteena voi olla myös jonkin vaietun asian nostaminen julkiseen keskusteluun.

Mielenosoituksella voidaan lisätä yleisön tietoisuutta valitsemastanne aiheesta. Onnistunut mielenosoitus antaa osallistujille uskoa ja voimaa työskennellä asian puolesta jatkosakin. Koska mielenosoituksessa on pohjimmiltaan kyse joukkovoimasta, kannattaa pyytää mukaan myös muita nuoria ja samaan viiteryhmään kuuluvia, jotka voisivat olla kiinnostuneita puhumaan asian puolesta.

Mielenosoitus on Suomen perustuslakiin (2 luku, 13 §) kirjattu yhteiskunnallisen toiminnan muoto. Mielenosoitusoikeuden rajoittaminen perustuslakia alempiasteisilla säädöksillä, kuten esimerkiksi kuntien järjestyssäännöillä, on laillisesti hataralla pohjalla. Kokoontumisvapaus on perustuslaissa turvattu, jokaisen Suomen kansalaisen perusoikeus ja siitä säädetään tarkemmin kokoontumislaissa.

Muistilista:

- Muotoile mielenosoitukselle selkeä viesti
- Huomioi tavoite suunnittelussa ja järjestelyissä.

- Briiffaa osallistujat hyvin ennen mielenosoitusta. Näin median suuntaan saadaan yhtenäinen viesti mielenosoituksen tarkoituksesta ja sen lähtökohdista.
- Ole nopea. Aika on otollisin, kun aihe on tuore ja ihmisten kiinnostus korkealla. Näin myös tiedotusvälineet tarttuvat herkästi aiheeseen.
- Mielenosoituksen onnistuminen riippuu henkisestä ilmapiiristä. Pienillä paikkakunnilla mielenosoitusta saatetaan pitää epäsovivana aiheesta kuin aiheesta. Suunnittelussa ja järjestelyissä pitää olla herkkä paikallisille ja ajallisille tilannetekijöille.
- Mielenosoitus ei vaadi lupaa, mutta ilmoitus on tehtävä poliisille vähintään kuusi tuntia ennen mielenosoituksen alkamista. Poliisi voi hyväksyä myös lyhyemmällä varoitusajalla tehdyn ilmoituksen, jos mielenosoituksen järjestämisestä ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle järjestykselle.
- Ilmoituksen ei välttämättä tarvitse olla kirjallinen. Poliisilta kannattaa kuitenkin pyytää todistus ilmoituksen vastaanottamisesta. Ennen mielenosoitusta suullisena tehdystä ilmoituksesta tulee kuitenkin jättää mielenosoituksen jälkeen yleisellä paikalla järjestettävää mielenosoitusta koskeva ilmoitus täytettynä poliisille.

MIELIPIDEKIRJOITUS

Mielipidekirjoitus toimii hyvin jatkeena keskustelulle, joka on herättänyt vahvoja mielipiteitä nuorisoryhmän sisällä.

Mielipidekirjoitus on kantaaottava teksti, joka viittaa jo aiemmin käytyyn keskusteluun julkisuudessa. Mielipidekirjoituksen taustana on aiemmin esitetyt mielipiteet, joita kirjoittaja puntaroi ja joiden rinnalle hän asettaa omat käsityksensä.

Mielipidekirjoituksille on omat osionsa lähes kaikissa paikallislehdissä, verkkolehdissä, aikakauslehdissä jne. Miettikää ryhmässä, mikä on sellainen lehti/julkaisu joka olisi juuri teidän kannaltanne paras paikka ilmaista mielipiteenne.

Hyvä mielipidekirjoitus on kärkevästi kirjoitettu ja hyvin perusteltu. Kannattaa kuitenkin välttää liiallista tunteellisuutta -älkääkä antako tuohtumuksen sokaista. Pysykää siis asiassa, ja välttää henkilökohtaisuuksia. Selvittääkää lisäksi faktat ja kirjoittakaa selkeää suomen kieltä. Joissakin lehdissä mielipidekirjoituksen saaminen läpi voi olla hyvin vaikeaa, ja silloin pienimmillään tyylliseikoilla on väliä.

Helppo rakenne mielipidekirjoituksen pohjaksi:

- Ongelman esittely, jota usein tuetaan ajankohtaisella esimerkillä
- Kirjoittajan kannanotto
- Perustelut (ja mahdolliset vastaperustelut, jotka kirjoittaja kumoaa)
- Johtopäätös
- Toimenpide-ehdotus tai vetoamus

VIESTIKETJUT

Aloittakaa netin keskustelupalstoilla muutaman hengen ryhmässä uusia viestiketjuja.

Esimerkki:

Pekka voi kirjoittaa paikallislehden kotisivuille mielipidekirjoituksen siitä, kuinka kohtuutonta on lopettaa lähikauppa, vaikka se tekee voittoa. Samaan aikaan Maija aloittaa samasta aiheesta keskustelun jollakin toisella foorumille. Tähän Kaisa lähtee mukaan ja kertoo kuinka ikävä asia on kyseessä, ja hänkin on siitä huolissaan. Näiden kolmen lisäksi Ville voisi olla eri mieltä edellisten kommenttien kanssa ja pian keskustelu alkaa elää omaa elämäänsä.

Viestiketjuja voi käynnistää useammilla nettisivuilla ja seurata, minkälainen vaikutus niillä on ihmisten tietoisuuteen. Toisinaan viestiketjuista alun perin lähtenyt sanoma pääsee julkisuuteen saakka.

Voitte pyytää myös julkisuudesta tuttua blogikirjoittajaa tukemaan hankettanne, ottamalla asian esiin omassa kirjoituksessaan. Näin sanoma leviää edelleen laajemmalle yleisölle ja blogikirjoittaja voi omalla pienellä panokseensa antaa asialle lisää näkyvyyttä.

WWF:n ekovinkki: Tietokoneen ja muiden sähkölaitteiden käyttö

- Aktivoi tietokoneen energiansäästöasetukset.
- Sammuta tietokone ja muut sähkölaitteet käytön jälkeen päävirtakytkimestä, jos niitä ei käytetä pariin tuntiin.
- Sammuta tietokoneen näyttö lyhyemmänkin tauon ajaksi, vaikka tietokoneen keskusyksikkö olisi päällä.
- Käytä verkkovirtaa, jos mahdollista. Paristojen ja akkujen valmistamiseen kuluu enemmän energiaa kuin niistä saadaan.
- Vaihda kertakäyttöparistot ladattaviin paristoihin laitteissa, jotka ovat jatkuvassa käytössä. Ladattavista paristoista ja akuista suositeltavimpia ovat nikkelimetallihydridi- tai litiumakut.
- Ota matkapuhelimen laturi pois seinästä, kun et lataa puhelinta.

KATUKIRJOITUS

Julkisella paikalla näkyminen ei vaadi aina suurta konserttia, isoa porukkaa tai kallista panostusta. Katukirjoitus-iskussa oma viesti kirjoitetaan vesiliukoisella liidulla katuun. Katukirjoitus on hyvä tapa laittaa omaa viestiä eteenpäin kaupungilla.

Muistilista:

- Valitkaa aiheenne ja kirjoituksenne tarkoin. Kirjoitusten tulee olla lyhyitä ja ytimekkäitä, ja ne olisi hyvä sijoittaa keskeisille paikoille, jotta ne ovat kaikkien näkyvillä ja saavat mahdollisimman laajaa huomiota.
- Soittakaa oman kuntanne katu- ja puisto-osastoon ja kertokaa kampanjasta. Erillistä lupaa vaaditaan harvoin, koska katukirjoitukset tehdään vesiliukoisella liidulla. Asiasta on kuitenkin hyvä sopia etukäteen.
- Hankkikaa kirjoituksia varten muutamia katuliituja. Liituja myyvät useimmat tavaratalot ja askarteluliikkeet.
- Jos tapauksenne sijoittuvat paikkoihin, joissa katuun kirjoittaminen on mahdotonta, voi tarinan kirjoittaa mustalla tussilla myös tyhjälle Nyt -julistelle.
- Kirjoituksia on hyvä käydä korjailemassa parin päivän välein.
- Kertokaa paikallisille tiedotusvälineille kirjoituksista ja niiden taustoista. Tarjotkaa esimerkiksi paikallislehdelle haastateltavaksi vapaaehtoista, joka on ollut mukana katuun kirjoitetussa tapahtumassa.

ADRESSI

Adressi on keino puuttua nuoria puhuttaviin epäkohtiin. Epäkohta voi olla esimerkiksi lähikoulun lakkauttaminen, kunnan terveydenhoitopalveluiden karsiminen tai autojen hurjastelu koulutien varrella.

Voitte nuorisoryhmänne kanssa kerätä nimiä adressiksi ja yrittää vaikuttaa tämän avulla päättäjiin. Kerätyillä nimillä osoitetaan, että vetoomus koskettaa monia ja asia koetaan tärkeäksi laajan joukon keskuudessa.

Adressi on vetoomus, jonka tarkoituksena on kiinnittää päättäjien huomio johonkin asiakysymykseen. Vetoomus voi kohdistua vasta suunnitteilla olevaan hankkeeseen tai jo tehdyn päätöksen kumoamiseen tai muuttamiseen. Toisaalta adressin voi käynnistää sellaisesta aiheesta, joka ei vielä ole mielestänne saanut tarpeeksi huomiota päättäjien keskuudessa.

Jotta adressilla olisi mahdollisimman suuri vaikutus, yrittäkää saada vetoomuksellenne julkisuutta. Pyytäkää esimerkiksi mediaa paikalle, kun luovutatte adressin kunnanjohtajalle tai muulle "korkea-arvoiselle" taholle. Myös netissä vetoomukselle voi saada helposti julkisuutta. Voitte luoda nettiadressin, johon keräätte nimiä verkon välityksellä.

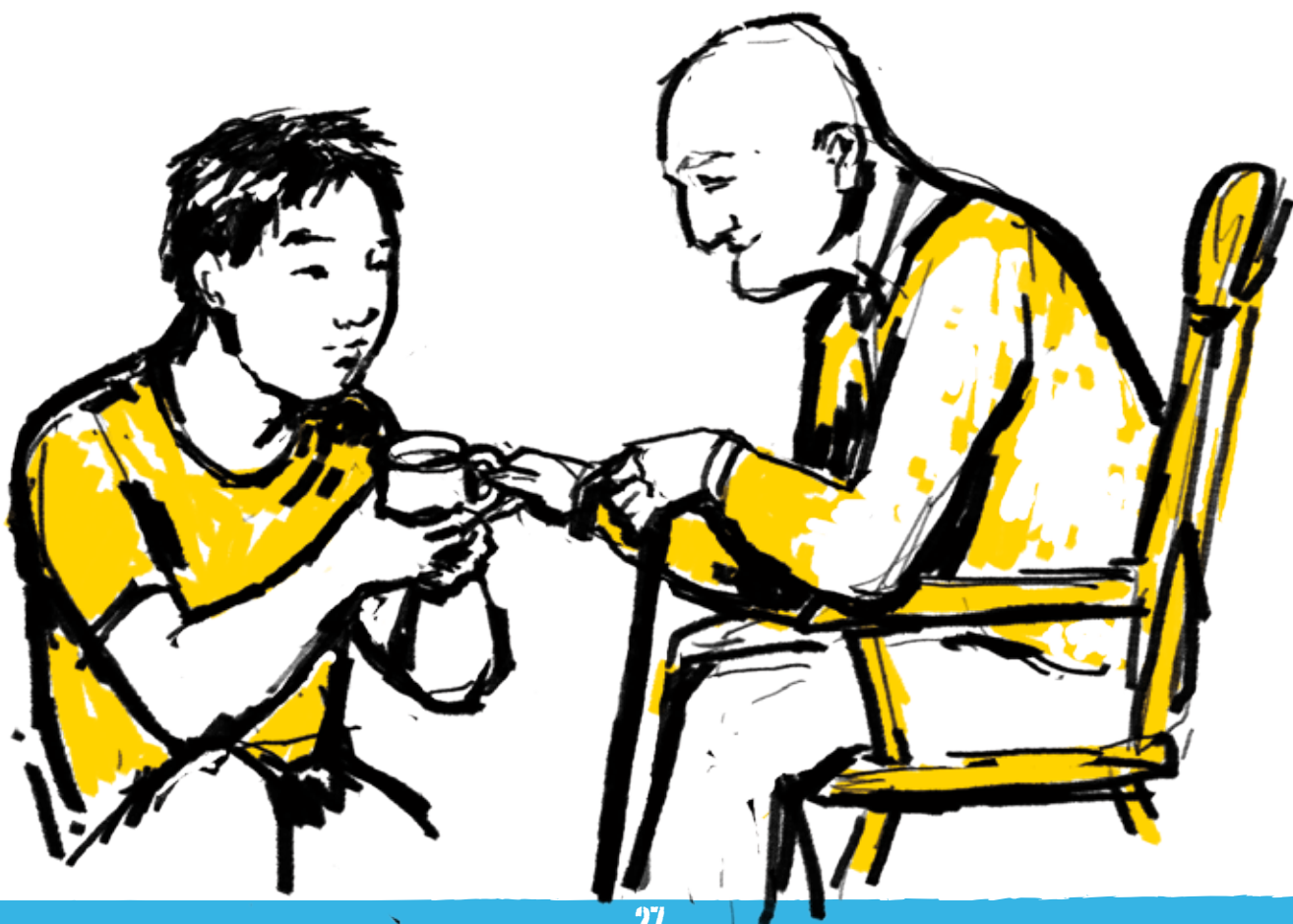
NARIKKA-TOIMINTA

Narikka on Punaisen Ristin lyhytkestoista toimintaa, johon voi tulla mukaan vaikka vain tunniksi kerrallaan. Nälkäpäiväkeräys on tyypillinen Narikka-tehtävä. Narikka-tapahtumia toteuttamalla osasto tekee toimintaansa tunnetuksi ja saa mukaan uusia vapaaehtoisia. Narikka on tapa toimia.

Narikkaan osallistumalla nuoret ovat mukana Punaisen Ristin valtakunnan tason toiminnassa ja antavat oman panoksensa satojen ja toisinaan tuhansienkin muiden vapaaehtoisten tapaan ympäri Suomea. Narikka on kaikkien yhteinen juttu, ei ainoastaan nuorten. Narikka-tehtävän voi toteuttaa yhdessä nuorisoryhmän, osaston tai piirin porukalla.

Narikka-tapahtumat toteutetaan yleensä Punaisen Ristin vuosikellon mukaisena teemapäivänä. Teemapäivinä Narikka-toimintaa tukee valtakunnallinen tiedotus, ohjeet ja valmiit materiaalit.

Kaikkein yksinkertaisimman Narikka-tehtävän voi suorittaa itsekseen netissä. Esimerkiksi Nälkäpäivänä voi lahjoittaa katastrofirahastoon ja Maailman aids-päivänä voi suorittaa kondomiajokortin. Nämä tehtävät löytyvät Punaisen Ristin nettisivuilta ja niistä on helppo tiedottaa myös osaston omilla sivuilla.

Osallistujien yhteystiedot (esim. sähköpostiosoite ja puhelinnumero) kannattaa kerätä ylös narikoiden yhteydessä. Samalla tämä tilastointi helpottaa saamaan selville tapahtumaan osallistuneiden lukumäärän.

Vuosittaisia Narikka-päiviä ovat:

- **Ystävänäpäivä 14.2.** – Vanhainkodin valtaus
- **Rasisminvastainen päivä 21.3.** – Tee ympäristöteko. Luovu ennakkoluuloistasi.
- **Punaisen Ristin päivä 8.5.** – Hiljainen mielenilmaus
- **Nälkäpäivä syyskuussa** – Operaatio Nälkäpäivä
- **Maailman aids-päivä 1.12.** – Kondomiajokortti

YSTÄVÄNPÄIVÄ: VANHAINKODIN VALTAUS

Ystävänäpäivän Narikassa vallataan vanhainkoti ja tuodaan iloa ja vaihtelua vanhusten laitoksarkeen. Valtauksen aikana voi järjestää vanhuksille ystävänäpäivän juhlan esi-tyksineen ja kahvituksineen tai vierailu vuodeosastoilla tervehtimässä asukkaita.

Toimi näin:

- Selvitä, onko osastonne ystävätoiminnalla suhteita paikalliseen vanhainkotiin
- Ota yhteys vanhainkotiin.
- Kysy, mitä voitte tehdä yhdessä (lukeminen, kävelyttäminen, musisoiminen)
- Sovi vierailulle ajankohta.
- Selvitä vanhainkodin käyttäytymissäännöt ja ohjeet.
- Pyydä lupa valokuvata.
- Kutsu mukaan paikallisen päiväkodin tai alakoulun lapset esiintymään.
- Pyydä mukaan yläkouluun, lukion tai ammattikorkeakoulun oppilaita vapaaehtoisiksi.
- Kokoa kaikki kiinnostuneet lyhyeen kokoukseen. Käy läpi missä, milloin ja mitä kukin tekee sekä yleiset käyttäytymissäännöt ja ohjeet.
- Pankaa toimeksi.
- Järjestä loppukokoontuminen, jossa käydään läpi tunnot ja ajatukset. Purkuohjeet ja vinkit loppukusteluun saat piiristä nuoriso- tai sosiaalitoiminnan työntekijältä.
- Lähetä kiitoskirje valokuvineen vanhainkotiin. Mikäli media ei päässyt paikalle, kirjoittakaa juttu paikallislehteen.

VINKKI!

Vanhainkotivierailun voi toteuttaa myös muuna ajankohtana kuin ystävänäpäivänä. Voitte nuorisoryhmän kanssa ottaa tavaksi, että vieraillette vanhainkodissa vaikkapa kerran kuussa. Ohjelma voi vaihdella aina ulkoilusta musisointiin ja iltaohjelmaan.

RASISMINVASTAINEN PÄIVÄ: LUOVU ENNAKKOLUULOISTASI

Punainen Risti järjestää valtakunnallisen rasisminvastaisen kampanjan maaliskuussa. Kampanjan pääviesti on: **luopumalla edes yhdestä ennakkoluulosta rakennat moniarvoista ja ympäristöltään ystävällistä Suomea.** Tarkoituksena on herättää ihmiset pohtimaan omia ennakkoluulojaan ja luopumaan niistä.

Ympäri Suomea Punaisen Ristin vapaaehtoiset tarjoavat mahdollisuuden kirjata lapulle ennakkoluulonsa ja heittää ne punaisiin rasismiroskiksiin. Kampanjaan osallistumalla voi ottaa kantaa moniarvoisemman ja suvaitsevamman ympäristön puolesta. Kenenkään ennakkoluuloja ei näytetä, eikä papereihin kirjoiteta nimiä. Ennakkoluulot kerätään yhteen ja tuhoetaan kampanjan päätteeksi.

Toimi näin:

- Selvitä, missä ennakkoluuloja kerätään piirittämällä.
- Kerätkää sopivankokoinen vapaaehtoisporukka vastaanottamaan ennakkoluuloja.
- Järjestäkää tapahtuma torilla, kauppakeskuksessa, työpaikalla tai koulussa.
- Tiedottakaa tapahtumasta paikallislehdessä, työpaikalla tai koululla
- Lainatkaa piiritoimistosta punainen roskis ja haalarit ja tilatkaa tarvittavat materiaalit.
- Pyytäkää ihmisiä kirjoittamaan nimettömänä yksi ennakkoluulo valmiista vihkosesta revittävään lomakkeeseen ja pudottamaan sen roskikseen.
- Päätä tapahtuma hankkiutumalla eroon ennakkoluuloista: vie sisältö silppuriin tai tuhoa ennakkoluulot polttamalla ne esim. torilla (vaatii luvan kaupungilta).
- Kerääjien olisi hyvä lukea Suomen Punaisen Ristin nettisivuilla olevaa oheismateriaalia ennakkoluuloista, rasismista ja syrjinnästä.

Kampanjaan voit osallistua myös netissä:

www.luovuennakkoluuloistasi.fi.

PUNAISEN RISTIN PÄIVÄ: HILJAINEN MIELENILMAUS

Humanitaarisen oikeuden, eli sodan oikeussääntöjen, tunnetuksi tekeminen on Punaisen Ristin erityistehtävä. Humanitaarisen toritempauksen ja hiljaisen mielenilmauksen avulla tehdään oikeussäännöistä helpommin ymmärrettäviä.

Toritapahtumassa näytetään, että nykysotien uhreista peräti yhdeksän kymmenestä on siviilejä, naisia ja lapsia. Toritapahtumassa siviileiksi ja sotilaisiksi puettut osallist-

tujat makaavat hievahtamatta maassa noin kymmenen minuuttia esittäen sodan uhreja.

Toimi näin:

- Olkaa yhteydessä piirin nuorisotyöntekijään ja päättäkää yhdessä, missä tapahtuma järjestetään.
- Hankkikaa luvat (torilla makaamista varten tarvitsette luvan kaupungilta).
- Kutsukaa mukaan vanhoja ja uusia vapaaehtoisia toteuttamaan tapahtumaa.
- Haastakaa mukaan yläkoulut ja lukiot.
- Tilatkaa piiritoimistosta varusteet: maastopuvut joka kymmenennelle osallistujalle, banderolli, pikkuesitteet eli flyerit jaettaviksi ohikulkijoille sekä haalarit vapaaehtoisille.
- Tiedottakaa mediallyle, mitä teette.
- Asettukaa makuulle niin, että 90% osallistujista esittää kuolleita siviilejä ja 10% kuolleita sotilaita.
- Selostakaa megafonin avulla miksi ja mitä tapahtuu.
- Kiittäkää kaikkia ja kutsukaa mukaan osaston toimintaan. Kerätkää osallistujien yhteystiedot jatkoyhteydenpitoa varten.

OPERAATIO NÄLKÄPÄIVÄ

Nälkäpäivänä Punainen Risti puhuu humanitaaristen arvojen puolesta ja antaa kansalaisille mahdollisuuden osallistua avustustoimintaan lahjoittamalla varoja katastrofirahastoon. Osastot tarjoavat halukkaille mahdollisuuden osallistua Nälkäpäivään toimimalla kerääjänä.

Toimikaa näin:

- Tiedottakaa keräysmahdollisuudesta paikkakunnallanne. Ohjeet saatte osaston keräysjohtajalta tai piirin järjestöpäälliköltä.
- Kerääjiä rekrytoidaan valtakunnallisesti myös Punaisen Ristin nettisivuilla.
- Oikean keräystunnelman virittämiseksi hyödyntäkää SPR:n nettisivuilla olevaa oheismateriaalia Punaisen Ristin avustustoiminnasta.
- Kerätkää ilolla. Apu on iloinen asia.
- Palauttakaa lippaat sovittuun paikkaan määräaikaan mennessä.
- Kertokaa kokemuksistanne myös Punaisen Ristin piiritoimistolle ja keskustoimistolle. Näin saadaan arvokasta tietoa kampanjoiden suunnittelua varten. Keräyskokemuksia kerätään mielellään myös nettisivuille.

MAAILMAN AIDS-PÄIVÄ: KONDOMIAJOKORTTI

Maailman aids-päivänä lisätään ihmisten tietoisuutta ajankohtaisista hi-virukseen liittyvistä ongelmista, hiv-epidemian leviämisestä ja keinoista

taistella epidemiaa vastaan. Tietoa jakamalla ja tempauksia järjestämällä vähennetään aidsiin liittyviä ennakkoluuloja ja hiv-tartunnan saaneiden syrjintää sekä muistetaan aidsiin kuolleita.

Maailman aids-päivän Narikka-tehtävässä korostetaan ennaltaehkäisyn merkitystä. Narikka-tehtävänä suoritetaan kondomiajokortti, joka soveltuu erinomaisesti järjestettäväksi kouluihin, ostoskeskuksiin ja kauppoihin. Kondomiajokorttitempauksessa vapaaehtoiset tarjoavat ohikulkijoille tai koululaisille mahdollisuuden suorittaa kondomiajokortin. Tämän suorittamiseen menee noin 10 min.

Kortin eri luokat:

- **A-kortti:** Kokelas vastaa kysymyslomakkeeseen suullisesti ryhmässä tai yksin. Kysyjällä on oikeat vastaukset kädessä, josta hän voi sitten kommentoida vastauksia.
- **AB-kortti:** A-tehtävän lisäksi kokelas pukee kondomin kurkun/dildon päälle.
- **ABC-kortti:** Saa hypätä B-osan yli suoraan A-tehtävästä. A-tehtävän lisäksi kondomin pukeminen kurkun päälle kädet laatikon sisällä. Toinen vaihto-

ehto on pukea kondomi silmät sidottuna. Tärkeintä on, että kondomi pitää pukea niin, että ei näe, mitä tekee. Tämä on nk. "pimeänajo".

Toimikaa näin:

- Olkaa yhteydessä piirin nuorisotyöntekijään tai/ja terveydenhuollosta vastaavaan työntekijään ja päätäkää yhdessä, missä tapahtuma järjestetään.
- Kutsukaa mukaan vanhoja ja uusia vapaaehtoisia toteuttamaan tapahtumaa.
- Tilatkaa piiritoimistosta varusteet: kondomijokortit, haalarit, kyselylomakkeet, vastauslomakkeet, kondomit, huivi tai laatikko, taustamateriaalit, julisteet, pinssit

VARAINHANKINTA

Nuorisoryhmät voivat hankkia lisää varoja toimintaansa tekemällä varainhankintaa. Ryhmän kannattaa etukäteen sopia osaston hallituksen kanssa, kuinka suuri osa varainhankinnassa saaduista rahoista tulee lopulta nuorisoryhmän käyttöön. Joissakin tapauksissa nuorisoryhmätöihin voidaan suunnata tietty prosentuaalinen osuus saadusta tuotosta, ja toisissa tapauksissa nuorisoryhmä voi saada koko tuoton omaan käyttöönsä.

VARAINHANKINNAN MONET KEINOT

Nuorisoryhmä voi osallistua osaston yhteiseen varainhankintaan esimerkiksi myymällä Punaisen Ristin tuotteita osaston myyntipisteessä tai osallistumalla osaston koordinoimaan keräykseen. Nuorisoryhmä voi myös itsenäisesti järjestää myyjäiset tai varata vaikkapa myyntipöydän kirpputorilta, josta kertyneet tuotot käytetään nuorisotoimintaan. Nuorisoryhmä voi vapaasti ideoida hauskoja ja tehokkaita varainhankintatempauksia. Varoja voi kerätä nuorisotoimintaan yleisesti tai tiettyä ennalta määriteltyä kohdetta - esimerkiksi nuorten ulkomaan matkaa - varten.

TOIMINTA-AVUSTUKSET

Nuorisoryhmä voi hakea tukea toiminnalleen erilaisin toiminta-avustuksin. Etenkin kunnat sekä eräät yhdistykset, yhteisöt ja liitot myöntävät toiminta-avustuksia yhteiskunnallisesti hyödyllistä toimintaa varten. Myös ministeriöt jakavat omat toiminta-avustuksensa vuosittain. Kuntien myöntämät avustussummat järjestöille ovat tyypillisesti muutamia satoja euroja (200-500 euroa). Säätiöiden myöntämät avustukset erilaisiin projekteihin ovat useita tuhansia euroja (1000-8000 euroa). Kan-

sainvälisiin projekteihin ja matkoihin voi hakea avustusta Folke Bernadotten muistosäätiöltä.

Internetistä löytyy paljon tietoa eri tahojen myöntämistä toiminta-avustuksista ja avustusten myöntämisen periaatteista. Internetistä löytyy myös suoraan tulostettavissa olevia lomakkeita, jotka täyttämällä ja postittamalla määräaikaan mennessä on mukana, kun toiminta-avustuksia koskevat päätökset tehdään. Suuri osa hakuajoista sijoittuu vuoden alkuun, koska järjestöt ja rahastot ovat päättäneet jaettavista rahasummista edellisen syksyn talousarviossa.

Hakemus kannattaa täyttää huolellisesti, ja toiminta-avustuksen käyttötarkoitus olisi hyvä kuvata mahdollisimman yksityiskohtaisesti ja tarkasti. Mitä selkeämpi kohde rahoille on osoitettavissa, sitä todennäköisempää on, että saa avustusta. Lisäksi todettakoon, että mitä suurempaa rahasummaa hakee, sitä selkeämpi ja tarkempi suunnitelma rahankäytölle pitää olla.

HUONO-OSAISUUTTA EHKÄISEVÄT HANKKEET

Huono-osaisuuden ehkäiseminen on yksi Suomen Punaisen Ristin kotimaan toimintamuodoista. Punainen Risti haluaa parantaa osastojen kykyä havaita syrjäytymistä ja huono-osaisuutta, sekä osastojen mahdollisuuksia reagoida niihin. Osastoilla on mahdollisuus käynnistää piirin ohjauksella ja tuella huono-osaisuutta ehkäiseviä hankkeita, joihin voidaan saada katastrofirahaston rahoitus.

Hyvä huono-osaisuutta ehkäisevä hanke lähtee paikallisista tarpeista, ehkäisee huono-osaisuutta tai sen syvenemistä, voimaannuttaa toimijoita sekä kehittää paikallisyhteisöä. Hyvä hanke ei ole liian laaja, vaan hyvin hallittavissa ja toteutettavissa.

Hankkeelle tulee laatia suunnitelma, toteutusohjelma ja talousarvio. Hankkeelle voi hakea myös erilaisia yhteistyökumppaneita. Rahoitus haetaan katastrofirahaston kautta. Hankkeesta tehdään aluksi vuoden mittainen, jonka jälkeen arvioidaan sen vaikuttavuus ja päätetään jatkosta tai lopettamisesta. Hyvät käytännöt siirtyvät osaksi osaston normaalitoimintaa.

Lisätietoa SPR:n huono-osaisuushankkeista saa osoitteesta www.redcross.fi/aktiivit/tassajanyt/uutiset/fi_FI/huono-osaisuus.

C-OSA: UUSILLE URILLE PUNAISESSA RISTISSÄ

Punainen Risti tarjoaa nuorelle useita erilaisia jatkomahdollisuuksia vapaaehtoistyön parissa. Suurin osa tehtävistä on kotimaassa, mutta järjestökokemuksen karttuessa voit myös pyrkiä kansainvälisiin avustustehtäviin. Vapaaehtoistyö vetää usein mukanaan kuin huomaamatta ja moni vapaaehtoinen toimii useissa eri tehtävissä läpi elämän. Suomen Punaisella Ristillä on tarjota vapaaehtoisille monipuolisia ja mielekkäitä tehtäviä, joissa voi myös oppia kokonaan uudenlaisia valmiuksia omaa elämää ja työtä varten. Tutustu eri vaihtoehtoihin, käy tutustumis- ja infotilaisuuksissa ja valitse oma tehtäväsi sen mukaan, kuinka paljon sinulla aikaa käytettävänä ja millaisia ovat mielenkiinnon kohteesi. Osassa tehtäviä voit myös vaikuttaa toiminnan sisältöön ja voit viedä oman, tuoreen ideasi esimerkiksi monikulttuurisuustyöhön tai ystävätoimintaan.

VERENLUOVUTUKSESTA PELASTUSPALVELUUN

Ensiaputaito on kansalaistaito, joka jokaisella tulisi olla hallussa. Taitojen ylläpitämisen lisäksi ensiapua voi myös harrastaa liittymällä esimerkiksi oman paikkalisosaston ensiapuryhmään. **Ensiapuryhmät** harjoittelevat aktiivisesti ja päivystävät suurissa yleisötaapahtumissa, kuten urheilukilpailuissa ja festivaaleilla. Osa ensiapuryhmien vapaaehtoisista koulutautuu ns. hälytysryhmiin, joista koostuu Punaisen Ristin koordinoima **Vapaaehtoinen Pelastuspalvelu (Vapepa)**. Tämä on lähes 50 kansalaisjärjestön yhteenliittymä, jonka hälytysryhmät toimivat viranomaisten ja muiden avuntarvitsijoiden apuna kaikkina vuoden ja vuorokauden aikoina.

Laskettelu- ja ensiaputaitoiset vapaaehtoiset voivat toimia hiihtokeskuksissa **rinnepäivystäjinä**, joiden tehtävänä on antaa ensiapua lasketteluvammoihin onnettomuuspaikalla. Punaisessa Ristissä voit olla mukana myös terveyttä edistävässä työssä esimerkiksi **päihdetyön vapaaehtoisena**, joka kiertää kesän festareilla jakamassa tietoa sukupuolitaudeista ja turvaseksin tärkeydestä. Ethän unohda myöskään **verenluovutusta**, joka on helppo, nopea ja äärimmäisen tärkeä auttamismuoto.

Punaisen Ristin yhtenä päätehtävänä on tukea heitä, jotka ovat vaarassa jäädä yhteiskunnan ulkopuolelle. Voit auttaa omalta osaltasi osallistumalla esimerkiksi **monikulttuurisuustyöhön**, jolla helpotetaan pakolaisten ja maahanmuuttajien kotoutumista. Voit myös toimia maahanmuuttajan vapaaehtoisena ystävänä, joita tarvitsevat myös vanhuksat, vammaiset ja yksinäiset nuoret.

Suomen Punainen Risti järjestää vuosittain **kansainvälisiä leirejä**, joihin osallistuu Punaisen Ristin vapaaehtoisia ympäri maailmaa. Punaisen Ristin jäsenet voivat hakea myös muiden Punaisten Ristien ja Punaisten Puolikuiden järjestämille kansainvälisille nuorisoleireille. Leirin järjestäjä lähettää kutsut ja määrittelee ehdot osallistumiselle, esimerkiksi minkä ikäisille leiri on tarkoitettu tai minkälaisia kielitaitoa osallistujilta edellytetään. Alle 29-vuotiaalla nuorisojäsenenellä on myös mahdollisuus hakea vapaaehtoispalveluun toisen EU-maan sisarjärjestöön. **European Volunteer Servicen** eli tuttavallisemmin **EVS:n** vapaaehtoisjaksolle lähdetään vuodeksi kerrallaan. Toimintaa rahoittaa EU:n nuorisohjelma.

KOULUTUKSEN KAUTTA KOULUTTAJAKSI

PROMO

Nuorisovastaavan tehtävistä kiinnostuneelle on tarjolla kaksiosainen **Promo-koulutus**. Koulutuksen ensimmäinen osa on kaikille yhteinen ja toisessa osassa perehdytään omaan erityisosa-alueeseen. Koulutuksen läpikäyneitä henkilöitä kutsutaan Punaisen Ristin Promoiksi tai Nuorisopromoiksi. Nuorisopromolla on koulutuksen jälkeen tarvittavat valmiudet vapaaehtoistyön ohjaamiseen ja kehittämiseen.

KOULUTTAJA

Punainen Risti tarjoaa myös mahdollisuuden toimia kouluttajana tietyllä erityisosa-alueella, joita ovat muun muassa humanitaarinen oikeus, ensiapu ja nuorisotoiminta. Kouluttajakoulutus koostuu kolmesta lähiopetusjaksosta, joista jokainen on kestoltaan viikonlopun mittainen. Lisäksi kouluttajaksi aikovan on suoritettava opetusnäyte. Kouluttajat toimivat sekä osasto- että piiritasolla kouluttaen Suomen Punaisen Ristin vapaaehtoisia.

NUORISODELEGAATTI

Kansainvälisistä tehtävistä kiinnostuneet voivat osallistua Punaisen Ristin järjestämään nuorisodelegaattikoulutukseen, joka järjestetään perinteisesti joka kevät viikon kestävä leirin muodossa.

Nuorisodelegaateilla on mahdollisuus päästä osallistumaan Suomen Punaisen Ristin kansainväliseen avustustyöhön, pääasiassa kehitysyhteistyötehtäviin. Lisäksi he toimivat nuorisotiimin järjestämien kansainvälisten opintomatkojen ja leiriryhmien vetäjinä. Kotimaassa

nuorisodelegaatit toimivat Suomen Punaisen Ristin kansainvälisen avustustoiminnan lähettiläinä ja ovat käytettävissä tarvittaessa erilaisissa kampanjoissa ja keräyksissä.

Nuorisodelegaattikurssille voi hakea, jos on 20–28-vuotias ja puhuu sujuvaa englantia (koulutus on englanninkielinen). Lisäksi nuorisodelegaattikoulutukseen hakevilta edellytetään aiempaa vapaaehtoiskokemusta joko Punaisesta Rististä tai jostain muusta vapaaehtoisjärjestöstä.

VAIKUTTAMISEN PAIKAT

Järjestön toiminnan kehittämistä kiinnostuneita nuoria tarvitaan aina myös luottamustehtävissä – olitpa sitten kiinnostunut vaikuttamisesta omassa osastossasi tai valtakunnan tasolla. Älä anna kuivakkaiden termien hämätä: kokouksissa käydään usein mielenkiintoisia keskusteluja järjestön toiminnasta ja tulevaisuuden linjauksista. Luottamushenkilönä sinä voit olla varmistamassa, että nuorten ääni tulee niissä kuulluksi. Kokouksissa pääset hiomaan keskustelu – ja argumentointitaitojasi. Kokouskäytäntöjen hallitsemisesta on usein hyötyä myöhemmin elämässä.

PAIKALLISOSASTON HALLITUS

Luottamustehtävistä kiinnostuneelle usein ensimmäinen ja lähimpänä oleva vaikuttamisen areena löytyy oman paikallisosaston hallituksesta. Paikallisosaston hallituksessa pääsee konkreettisella tavalla vaikuttamaan siihen, minkälaista toimintaa osastossa järjestetään ja mihin rahaa käytetään

PIIRIN HALLITUS JA TOIMIKUNNAT

Piirin hallitus puolestaan vastaa toiminnan suunnittelusta aluetasolla. Piirin hallituksen alaisena toimivat toimikunnat hoitavat päätösesitysten valmistelun hallituksen kokouksiin. Samalla toimikunnat tukevat oman vastuualueensa vastaavaa työntekijää piirissä. Joissain piireissä toimikunnista käytetään myös nimeä valiokunta.

YLEISKOKOUS

Joka kolmas vuosi kokoontuva, osastojen edustajista koostuva yleiskokous on Suomen Punaisen Ristin korkein päättävä elin. Jokainen piiri ja osasto lähettää kokoukseen omat edustajansa. Kaikilla Punaisen Ristin jäsenillä on kuitenkin läsnäolo-oikeus. Yleiskokous määrittää ne toiminnan suuntaviivat, joita Punaisen Ristin sisällä valtakunnallisesti noudatetaan.

Yleiskokous valitsee järjestön hallituksen, joka valvoo yleiskokouksen, valtuuston ja hallituksen päätösten täytäntöönpanoa. Lisäksi se kehittää järjestön toimintaa ja valmistelee yleiskokoukselle sekä valtuustolle tulevat asiat. Valtuusto valvoo toimintaa, taloutta ja hallintoa.

